

# መንግስት ዓባይ ብሪጣንያ ንጹቅነት ምዕራፍ 2 መርመራ ግምቢ ግረንፈል ዝሃቦ መልሲ

## ትሕዝቶ

ፈጻሚ ጽሑፍ ምሉእ መልሲ መንግስት ን2ይ ምዕራፍ መርመራ ግምቢ ግረንፈል።	2
መእተዊን ድሕረ ባይታን	2
መንግስት ዓባይ ብሪጣንያ ንጹቅነት ምዕራፍ 2 መርመራ ግምቢ ግረንፈል ዝሃቦ መልሲ	3
መንግስት ዓባይ ብሪጣንያ ንጹቅነት ምዕራፍ 2 መርመራ ግምቢ ግረንፈል ዝሃቦ መልሲ	8
ምክትል ቀዳማይ ሚኒስትር ንባይቶ ዝሃቦ መግለጺ፡ መንግስት ኣብ ናይ መወዳእታ ጽብዓት መርመራ ግምቢ ግረንፈል ዝሃቦ መልሲ	30

# ፈጻሚ ጽማቕ ምሉእ መልሲ መንግስቲ ንጊዜ ምዕራፍ መርመራ ግምቢ ግረንፈል።

## መእተዊን ድሕረ ባይታን

1. እቲ ኣብ ግረንፈል ታወር ዘጋጠመ ዘስካሕክሕ ትራጀዲ ድሕሪ ካልኣይ ውግእ ዓለም ኣብ ብሪጣንያ ዝኸፍአ ባርዕ መንበሪ ኣባይቲ እዩ ነይሩ። ኣብ ድሮ 14 ሰነ 2017 ኣብ ምዕራብ ለንደን ኣብ ዝርከብ መንበሪ ህንጻ ፍላት 16 ግረንፈል ታወር ኣብ ክሸነ ባርዕ ሓዊ ተላዒሉ። እቲ ኣብ ውሽጢ ፍላት 16 ክዕገት ዝነበሮ ባርዕ፡ ናብቲ ናይ ደገ ፖስታ ናይቲ ህንጻ ኣምሊጡ፡ ብቕልጡፍ ናብ ደገ ተዘርጊሑ። ኣብ ውሽጢ ሓደጎ ሰዓታት ዳርጋ ንብምልኡ እቲ ህንጻ ውሓጡ። ብሰንኪ እቲ ዘሕዝን ህይወት 72 ንጹሃት ሰባት ዝጠፍአ ኮይኑ፡ ካብዚኣም እቶም 18 ህጻናት እዮም።
2. መርመራ ግምቢ ግረንፈል ብመሰረት ሕጊ መርመራታት 2005 ብወግዒ ዝተመስረተ ኮይኑ፡ ሰር ማርቲን ሙር-ቢክ ኣብ መንበር ኮይኑ ተመዚዙ። እቲ መርመራ፡ ነቲ ብ14 ሰነ 2017 ኣብ ግረንፈል ታወር ዘጋጠመ ባርዕ ሓዊ፡ ጠንቅን መበገስን ናይቲ ብዕለት 14 ሰነ 2017 ኣብ ግረንፈል ታወር፡ ብኸመይ ኣገባብ ኣብ መላእ እቲ ህንጻ ክዘርጋሕ ከምዝኸኣለን፡ እቲ ህንጻ ብኸመይ ኣብ ከምኡ ክኸውን ዘኸእል ኩነታት ከምዝኸነን ንምምርማር ዝተመስረተ እዩ። ተዛመድቲ ጉዳያት፡ ከም ምላሽ ብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን፡ ስፍሓትን ኣድማዕነትን ደንቢ ህንጻታትን ምላሽ ማእከላይን ከባብያውን መንግስትን ነቲ ሓደጋ'ውን ኣካል ናይቲ መርመራ ውዕል'ዩ ነይሩ።
3. ጸብጻብ ምዕራፍ 1 መርመራ ብዕለት 30 ጥቅምቲ 2019 ተሓቲሙ። እቲ ባርዕ ብኸመይ ከም ዝጀመረ፡ ካብቲ መበቆል ፍላት ብኸመይ ከም ዘምለጠን እቲ ሓውን ትክን ብኸመይ በቲ ህንጻ ክዘርጋሕ ከም ዝኸኣለን መርመሩ። ኣብታ ባርዕ ዘጋጠመላ ለይቲ ህጹጽ ኣገልግሎት ዝህብዎ ምላሽ እውን መርመሩ። ጸብጻብ መርመራ 46 ለበዋታት ዘቕረበ ኮይኑ፡ ካብዚኣም እቶም 15 ናብ መንግስቲ ዝቐንዑ ኮይኖም፡ እቶም 31 ድማ ንመጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ወይ ካልእ ህጹጽ ኣገልግሎታት ዝቐንዑ እዮም። መንግስቲ ንጸብጻብ ምዕራፍ 1 ብሓጎስ ተቐቢሉ፡ ብመትከል ንኹሉ ንማእከላይ መንግስቲ ዝቐረበ ለበዋታት ብምቕባል፡ ብዕለት 21 ጥሪ 2020 ዝሃበ መልሲ ኣውጺኡ። ቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያት ምስ ሚኒስትሪ ኣባይቲ፡ ማእከሪሰባትን ከባብያዊ ምምሕዳርን (MHCLG) ብምትሕብባር፡ ነቲ ንመንግስቲ ዝቐረበ ለበዋታት ምዕራፍ 1 ናይቲ መርመራ ንምትግባር፡ ንኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ድማ ነቲ ናብኣም ዝቐረበ ለበዋታት ንኸብጽሕ ደጊፉ።
4. ሰር ማርቲን ሙር-ቢክን ጉጅልኡን ንጊዜ ምዕራፍ ጸብጻብም ብዕለት 4 መስከረም 2024 ኣውጺኦም። እዚ ናይ መወዳእታ ጸብጻብም'ዩ ነይሩ፤ ንስራሕ መርማሪ ዝዘዘመ ማለት እዩ። እቲ ጸብጻብ፡ ምስ ወሳኒ መዳያት ዲዛይንን ህንጻትን ስርዓት ክላዲንግ፡ ምፍታንን ምርግጋጽን ፍርያት ህንጻ፡ ብቕዕነት ስርዓተ-ምቁጽጻርን ምላሽ ማእከላይን ከባብያውን መንግስትን ተኣሳሲሩ ውሳኔታት

ሓዊሱ መሰረታዊ ጠንቅታት ናይቲ ሓይጋ መርመራ። ምስ መርመራታት ዝተኣሰሩ መርትዖታት እውን ዝሸፍን እዩ ነይሩ። እቲ መርመራ 58 ለበዋታት ዘቕረበ ኮይኑ፡ ካብዚኣም እቶም 37 ናብ መንግስቲ ዝቐንዑ ኮይኖም፡ እቶም 21 ድማ ናብ ካልኣት ኣካላትን ትካላትን ዝቐንዑ እዮም።

መንግስቲ ዓባይ ብሪጣንያ ንጸብጸብ ምዕራፍ 2 መርመራ ግምቢ ግረንፊል ዝሃበ መልሲ

5. ከምቲ ኣብቲ ለበዋታት ዘገልጹ፣መንግስቲ ንኹሉ ውጽኢት ናይቲ መርመራ ክእረሙ ዘለዎም ጸገማትን ይቕበሎ። ፡፡ ንኹሎም እቶም ዝቐረቡ ለበዋታት ሓይል ምላሽ ንምሃብ ቃል ኣትዩ ኣሎ። ነዚ እዩ ድማ ካብቶም ዝቐረቡ ለበዋታት እቶም 49 ብመንግስትን ካልኣት ሓላፍነት ዝስከሙ ትካላትን ሙሉእ ተቐባልነት ዝረኽቡ ዘለዉ። ብዛዕባ እተን ዝተረፉ 9 ኩለን ናብ መንግስቲ ዝቐንዑ እንተኾና መንግስቲ ብመትከል ይቕበለን ኣብ መልስና ድማ ከመይ ጌርና ከም እንትግብሮ ብንጹር ይገልጽ። እዚ ካብቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ቃል ዝኣትዮም ዝፍለ ኣይኮነን፣ መንግስቲ ግን ሓይ ለበዋ ተወሳኺ ቆላሕታ ኣብ ዝሓትትሉ፣ ከም ህዝባዊ ምምኽኻር ዝኣመሰሉ ንህዝቢ ዝበለጽ ውጽኢት ከምዘመዝግብ ከረጋግጽ ኣለዎ።

6. ካብ 2017 ጀሚሩ ኣብ ንድሕነት ህንጻታት ኣብ ግረንፊል ታወር ዘጋጠመ ትራጀዲ ንምምላስ ዝተለለዩ ኣዝዮም ህጹጽን ተኣፋፍን ናይ ድሕነት ውድቀታት ንምምካት ርኡይ ጽገናታት ተገይሩ እዩ፤ ድሕነትን ምቁጽጻርን ባርዕ ሓዊ፤ ምምሕያሽ፤ ማሕበራዊ ኣባይትን ጽንዓትን ህጹጽ ምላሽንን ምኽኒ'ዩ። እዚ ድማ ነቲ ኣብ ታሕሳስ 2024 ዝተኣወጀ ናይ መንግስቲ ትልሚ ናይ ምምሕያሽ ምቅልጣፍ ዘጠቓልል ኮይኑ፡ እዚ መንግስቲ ኣብ ዓዲ እንግሊዝ ኣብ ዝርከቡ ህንጻታት ውሑስ ዘይኮነ ሽፋን ንምምካት ዝኸተሎ ኣገባብ ዘቐምጥ ኮይኑ፡ ህንጻታት ብቕልጡፍ ብምጽጋን፡ ዝተረፉ ኣብ ሓይጋ ዝርከቡ ህንጻታት ብምልላይን ነበርቲ ብመስርሕ ምምሕያሽ ከምዝድገፍ ምርግጋጽን ሓዊሱ እዩ። ኣብ መላእ ባይቶታት ኣብ ዝገበሮ ሓባራዊ ጸዕሪ፡ ባይቶ ኣብ 2022 ሕጊ ድሕነት ህንጻ እውን ኣጽዲቐ። እዚ ሕጊ እዚ ንነበርትን ወንንቲ ገዛውትን ዝያዳ መሰላትን ስልጣንን ሓለዋን ዝህብ ጽገናታት ብምግባር ኣባይቲ ውሑስ ንምግባር ገይሩ።

7. እዚ መንግስቲ እዚ እዞም ለውጥታት ብኣድማዒ መንገዲ ከም ዝትግበሩ ዘረጋግጹን ካብዚ ንላዕሊ ብምኽድ ኣብ ድሕነትን ጽሬትን ኣባይቲ ንኹሉ ሰብ ወለዶኣዊ ለውጢ ንምስፋን ቆሪጹ ተለዒሉ ኣሎ። ነዚ'ዩ ድማ፡ እዚ መልሲ'ዚ ጎኒ ጎኒ ንነፍሲ ወከፍ ካብቶም 58 ለበዋታት መርመራ ምላሽ ምሃብ፡ ሰባት ኣብ ስርዓታት ድሕነት ህንጻናን ባርዕ ሓዊናን ዘለዎም እምነት ዳግማይ ንምህናጽን ኣብ መላእ ሃገር ንዝርከቡ ነበርቲ ዝሓሸ ውጽኢት ንምቕራብን ናይ ነዊሕ ግዜ ራእይ ዘቐምጥ። ኣብዚ ምሉእ መልሲ ከም ዝተቐመጠ መንግስቲ ነዚ ዕላማ ንምዕዋት ተኸታታሊ ዓቢ ጽገናታት ከቕርብ እዩ።

8. ቀዳማይ፡ ነበርቲ ኣብ ሕመረት ናይቶም ህንጻታት ዝነድፉ፡ ዝሃንጹን ዝሕልዉን ስርዓታት ክኾኑ ኣለዎም። ኩሉ ግዜ ብኸብሪ ክሕተ፣ ነገራት ኣብ ዝገገዩሉ እዋን ምእራም ክረኽቡን ኣረኣጃዮም ብግቡእ ክስማዕን ኣለዎ። ተቐጻጺ ማሕበራዊ ኣባይቲ ሓዊሽ ደረጃ ግሉጽነት፡ ጽልዋን ተሓታትነትን፡

ኩሎም ነበርቲ ማሕበራዊ አባይቲ ብፍትሓውነትን አሽብሮትን ከም ዝሕዙን ምስ አካራዪአም ድምጺ ክህልዎምን ዘረጋግጽ ጠለባት ክፈጥር እዩ። መንግስቲ ንምደብ ስልጠና ነበርቲ ኣርባዕተ ሚልዮን ገዛውቲ የናውሖ፤ ነቲ ነበርቲ መሰላቶም ብዝበለጸ ንክርድኡን ንክጥቀሙሉን ዝድግፍ *Make Things Right* ዝበሃል ናይ ርክብ ወፍሪ ንቕድሚት ይወስዶ ኣሎ። ነበርቲ ማሕበራዊ አባይቲ ንምምሕያሽ ኣብ ፖሊሲታት መንግስቲ ጽልዋ ከሕድሩ ዘኸእሎም ፓነል ነበርቲ ማሕበራዊ አባይቲ ነናውሖ ኣለና። ብተወሳኺ ድምጺ ኩሎም ነበርቲ ብኸመይ ከም ዝስማዕን ብዘተኣማምን መንገዲ ከም ዝውሰድን፣ ስርዓታዊ ለውጢ ንምምጻእ ተወሳኺ ጽገናታት ንምድህሳስ ቃል ንኣቱ።

9. ንሎሚ ሓምላይ ወረቐት **[Construction Products Reform Green Paper]** ፍርያት ህንጻ ኣሕቲምና ኣለና፣ እዚ ድማ ንናይ ህንጻ ፍርያት ጽላት ብስርዓታዊ ጽገና፣ ንዕኡ ዘመሓደሮ ምቁጽጻራዊ ስርዓትን ብውሑስ መንገዲ ኣብ ጥቕሚ ክውዕሉ ዝኸእሉ ውሑስ ፍርያት ኣብ ምርግጋጽ፣ ሓላፍነቶም ክፍጽሙ ዘለዎም ትካላትን ዘቐምጥ እማመታትና የቐምጥ። እዞም እማመታት ነቲ ኣብ ግረንፈል ታወር ዘጋጠመ ትራጀዲ ኣበርክቶ ዝገበሩ ስርዓታዊ ውድቀታት ዝምልከቱ ከይኖም፣ ፍርያት ህንጻ ሕጂን ኣብ ዝቕጽሉ ዓሰርተታት ዓመታትን ውሑስን ብውሑስ መንገዲ ኣብ ጥቕሚ ንክውዕልን ንዝነበረና ህርፋን ንምፍጻም መንገዲ ዝሕግዙ እዮም። እማመታትና ኣብ ፍቓድ ምሃብ ናይ ምትእስሳር ገምጋም ኣካላት ለውጢ ምግባር፣ ግዴታዊ ጸብጻብ ዳታ፣ ንኣፍሪይትን ኣከፋፈልትን ዝያዳ ንጹር ተሓታትነት ንምፍጣር ዝግበር ጽገናታት፣ ናይ ህንጻ ቤተ መጻሕፍቲ ምምስራት፣ ናይ ሃገራዊ ተቐጻጻሪ ናይ ምክትታል ስልጣን ምስፋሕን ንፍርያት ዝምልከት ምቁጽጻራዊ ቅርጺ ምምሕያሽን። ምሕታም እቲ ቀጠልዮ ወረቐት፡ ዝርዝር ናይቲ ዝቐረበ ጽገናታት ብግቡእ ከም እንረኽቦ ንምርግጋጽ ወግዓዊ ምክርን ንጡፍ ጽምዶን ዝጅምር ምኃኑ ዘመልክት እዩ። ናይ ሎሚ ሕትመት ብህጹጽ ዘድልየና ፍርያት ህንጻ ወለዶአዊ ለውጢ ኣብ ምልዕዓል ርኡይ ስጉምቲ ንቕድሚት'ዩ።

10. ንሕና ንመቆጻጸሪ ስርዓትና ንምጽጋን ቃል ንኣቱ ፣ስለዚ ብዛዕባ እቲ ትጽቢት ዝግበረሉ ደረጃታት፡ መን ሓላፍነት ከም ዘለዎን ብኸመይ ብትኽክል ክግምገሙ ከም ዝኸእሉን ዘጠራጥር ኣይኮነን። ምስ ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻ ብምስራሕ፡ ትርጉም ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎ ህንጻ ናይ መጀመርታ ዳግመ ግምት ጌርና ኣለና፡ ኣብ ሓጋይ 2025 ድማ ንዝቕጽል ዳግመ ግምት መደባት ከነቐምጥ ኢና። ኣብ ታሕሳስ 2024፡ መሰረታዊ ዳግመ ግምት ናይቶም ዝጸደቁ ሰነዳት፡ ብኸመይ ከም ዝፍረዩ፡ ከም ዝመሓየሹን ከም ዝመሓለፉን ዘማእከለ ምኃኑ ኣፍሊጥና። ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻ እውን ካብ 2017 ጀሚሩ ዝተተግበሩ ምምሕያሽት እኳ እንተሃለዉ ንዝጸደቁ ሰነድ ለ ኣብ ትሕቲ ቀጻሊ ዳህሳስ ከእትዎ እዩ። ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻ ክሳብ ቀውዒ 2025 ብዛዕባ ተወሳኺ ለውጢ ምምክኻር ክጅምር እዩ። ብተወሳኺ፡ ንናይ ሻምብቆታት መነጻሊ ቫልቭታት ብቐጻሊ ንምብጻሕን ንምሕላውን ከምኡ'ውን ኣብ ህጹጽ እዋን ክጥቀሙሉ ዝኸእሉ ግቡእ ስጉምታታት ንምርግጋጽ ንሰርሕ ኣለና። ኣብ ዝቕጽሉ ኣዋርሕ፡ ማሕበራዊ ኣካረይቲ ገዛውቲ ጽኑዕን ስሩዕን ምጽራይ ድሕነት ኤሌክትሪክ ከካይዱ፡ ከምኡ'ውን ሕገ ዓዋብ ኣብ ጽላት ማሕበራዊ ክራይ ንምትግባር ዘድልዩ ደንብታት ካብ ጥቅምቲ

2025 ብደረጃ ብደረጃ ንምትእትታው ሕጊ ክንሕንጽጽ ኢና። ኣብ ምትእትታው ሓድሽ ደረጃ መቆጻጸሪ ንጥዕና ኣባይትን ዝተሓተ ደረጃታት ውሕስነት ጸዓትን (MEES) ክንመክር ኢና።

11. ምዕቡል፣ ሞያውን ክኢላን ሓይሊ ስራሕ ንምፍጠር ወሳኒ ስጉምቲ ንወስድ ኣለና። ንተቆጻጸሪ ማሕበራዊ ኣባይቲ ንብቕዓትን ኣካይዳን ሰራሕተኛታት ደረጃታት ከቐምጥ መምርሒ ክንህበ ኢና። ኣብ ቁጽጽር ህንጻ ዝመጽእ ግርጭታትን ንግዳዊ ረብሓታትን፣ ብኸመይ ከምዝፍታሕን ንውሳኔታት ቁጽጽር ህንጻ ኣብ ሞዴል ኣወሃህባ ለውጢ ክህሉ ኣለዎ ድዩ ዝብልን ዝሓስብ ነጻ ፓነል ክንምስርት ኢና። ብተወሳኺ፡ መሃንድሳት መጥፋእቲ ሓዊ ኣብ ዲዛይንን ኣወሃህባን ድሕነት ምዝዋር እጃሞም ንኸጸወቱ፡ ነቲ ዝድለ ጽገና ብኸመይ ብዝበለጸ ከም እንበጽሖ ንምሕሳብ፡ ፓነል ክኢላታትን ምሁራትን ኣዋፊርና ኣለና። ነዚ ክሳብ ቀውዒ 2025 ከመይ ጌርና ከም ነብጽሖ ከነቐምጥ መደብ ኣለና። ጎኒ ጎኒ እዚ፡ ንገምገምቲ ሓደጋ ባርዕ፡ ነዚ ወሳኒ ተራ ንምፍጻም ብቕዓቶም ብናጸ ብUKAS ተፈላጥነት ዘለዎ ናይ ምስክር ወረቐት ኣካል ክረጋገጽ ግዴታዊ ጠለብ ንምግባር ሕጊ ክንሕንጽጽ ኢና። ሓይ ከሌጅ መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ክፍጽሞም ዝኸእል ዝምጥን ስራሕትን ብኸመይ ክውነንን ክቐርብን ከምዝኸእልን ክንመክር ኢና። ንዋና ዲዛይነራት ሓይስቲ ጠለባት ከነተኣታቱ ኢና፡ ምስቲ ዓውዲ ብምኽንጋን ድማ ኣብ ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎም ህንጻታት ንዋና ኮንትራክተራት ዝወሃብ ናይ ፍቓድ መደብ ብኸመይ ብዝበለጸ ክሰርሕ ከምዝኸእል ክንሓስቡ ኢና።

12. ዝያዳ ንጹር ኣገባብ ተሓታትነት ዘቐምጥ ጽገናታት ከነተኣታቱ ኢና፣ ስለዚ ነበርቲ ሳዕቤን በደል ክስከሙ ፈጻሞም ኣይግደፉን። ኩሎም ምስ ባርዕ ዝተኣሳሰሩ ስርሓት ካብ ቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያት ናብ MHCLG ክሰጋገሩ እዮም፣ ኣብኡ ድማ ምስ ናይ ህንጻ ድሕነትን ህጹጽ ምላሽ ስራሓትን ኣብ ትሕቲ ሓይ ጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ብሓባር ክቐውም እዩ። እዚ ድማ ኣብ ውሽጢ መንግስቲ ዝያዳ ውሁድ ኣካይዳ ክህሉ እዩ። ብተወሳኺ'ውን፣ ኣብ ትሕቲ ሓይ ተቆጻጸሪ ምስ ኢንዱስትሪ ህንጻ ዝተኣሳሰሩ ተግባራት ንምስሓብ ዝሃቦ ለበዋ መርማሪ ንቐበሎ። እቲ ሓይ ተቆጻጸሪ ብዘይካ ክልተ ኣብቲ ጸብጻብ ዝተገልጹ ተግባራት ከቐርብ እዩ። እዚ ሓይ ተቆጻጸሪ ንፍርያት ህንጻ ምፍታንን ምስክር ወረቐትን ክገብር ወይ ናይ ምኽባር ምስክር ወረቐት ምሃብ ግቡእ እዩ ኢልና ኣይንኣምንን፣ እዚ ኣብ ውሽጢ እቲ ተቆጻጸሪ ሓድሽ ናይ ረብሓ ጎንጺ ስለ ዝፈጥር እዩ። ኣብ ክንድኡስ ኣብ ስርዓት ፍርያት ህንጻት ብዝግበር ምምሕያሽ ቁጽጽር ኣካላት ገምጋም ምትእስሳር ከነሓይል ኢና። ካብቲ መርማሪ ዝሃቦ ለበዋ ንላዕሊ ክንከይድ ኢና፡ ኣብ ምሕያል መርመራ ከበድቲ ፍጻሞታት ድሕነት ህንጻታት ብምምኽኻር።

13. ብተወሳኺ፡ እቲ ኣብ ጽላት ማሕበራዊ ኣባይቲ ግሉጽነት ንምዕባይን ተሓታትነት ንምሕያልን ዝጽዕር ሓድሽ ስርዓተ ምቁጽጻር፡ ኣካረይቲ ገዛ ነቲ ብደረጃታት ተቆጻጸሪ ማሕበራዊ ኣባይቲ ዝተቐመጠ ውጽኢት ዘዩማልኡሉ ኩነታት ንምፍታሕ ይሕግዝ ኣሎ። ንውልቀ ምዝገባት ወሃብቲ ኣገልግሎት ሓድሽ ናይ ሓበሬታ ተበጻሕነት ጠለባት ብምትእትታው፣ ነቲ ሓድሽ ስርዓት ዝያዳ ከነሓይሎ ኢና፡ ሕጊ ናጽነት ሓበሬታ ድማ ንውድባት ምሕደራ ተኸረይቲ (TMOs) ንምሽፋን ከነናውሖ ኢና። መን

ንተኸረይቲ አገልግሎት ምሕደራ አባይቲ ይህብ ብዘየገድስ ውጽኢታዊ ክትትልን ተሓታትነትን ኣብ ቦትኡ ከምዘሎ ንምርግጋጽ፡ ንሓፈሻዊ ምድላዎት ክትትል ናይ ውክልና ዘለዎም ትካላት ምሕደራ፡ እንተላይ TMOs ክንምርምሮ ኢና። ብተወሳኺ ኣብ ልዕሊ ኣፍረይቲ ፍርያት ህንጽት ዝወስድ ስጉምቲ ዝቕፅሉ ስጉምታት ኣቕሚጥና ኣለና።

14. መንግስቲ ነቲ ዘገልግሎ ህዝቢ ኣብ ሕመረት ኩሉ ሚኒስተራትን ሰበስልጣኑን ከምዝኾነ ንምርግጋጽ ቆሪዱ ተላዒሉ ኣሎ። መንግስቲ ዝቕበሎ ለበዎታት ኣተገብብራኡ ብጥንቃቕ ዝምርምር ዝያዳ ድልዱል ስርዓት ክህሉ ከምዘለዎ ብመትከል ይቕበሎ። ጎኒ ጎኒ እቲ ንህዝቢ ዝረአ ጸብጸባት ምክልኻል ሞት ንመጻኢ ከምጽእ ጸብጸባት ኮሮናልን፣ ምሩጽ ሪፖርት ናይ ኮሚተታትን፣ ካብ 2024 ጀሚሩ ብህዝባዊ መርመራታት ዝቐረቡ ኩሎም ለበዎታት ብህዝቢ ተበጻሒ መዝገብ ክንሰርሕ ኢና። እዚ ንኹሉ መጻኢ ጸብጸባት ህዝባዊ መርመራ መደበኛ ኣሰራርሓ ከም ዝኸውን ከነረጋግጽ ኢና፣ ከምዚ ዓይነት መዝገብ ንምዕቃብ ዘድሊ ጠለብ ኣብ ሕጋዊ መሰረት ምቕማጥ ድማ ክንሓስበሉ ኢና። ኣንጻር ነፍሲ ወከፍ ካብ መርመራ ግምቢ ግረንፈል ዝመጽእ ለበዎ ሓድሽ ሓበሬታ ንምሃብ ጸብጸባት ምዕባላ ካብ ሰነ 2025 ጀሚሩ ኣብ GOV.UK ኣኣብ ርብዒ ዓመት ክክተም እዩ። ቀዳማይ ሚኒስተር፡ ሓቂ ንኸግለጽን ዝኾነ ይኹን ምሽፋን ከይፍጠርን ኣብ ልዕሊ ኣገልገልቲ መንግስትን ሰበስልጣንን ሕጋዊ ግዴታ ግሉጽነት ንምቕማጥ 'ሕጊ ሂልስቦሮ' ንምትግባር ቃል ኣትዩ ኣሎ። ብተወሳኺ፡ እቲ ሕጂ ሚኒስትሪ ኣባይቲ፡ ማሕበረሰባትን ከባብያዊ ምምሕዳርን ከም ክፍሊ ብኸመይ ከም ዝሰርሕ፡ ብመንጽር መስርሕን ባህርያትን፡ መደምደምታታት ናይቲ መርመራ ብጥንቃቕ ንገምግሞ ኣለና። ኣብ ኣገዳስነት ውጽኢታዊ ምሕደራ ሓደጋን ኩለመዳያዊ ፖሊሲ ጥርዓንን ምርግጋጽን ትኹረት ምግባርና ቀዲልና ኣለና። ካብዚ ሓሊፉ ኣብ መንጎ መንግስትን ኢንዱስትሪን ጥቡቕ ናይ ስራሕ ርክብ ንኸህሉ ራእይና ኣቕሚጥና ኣብ ግምት ዝኣትዉ ተሃድሶታት ብናህሪ ንምልላይን ንምስጓምን ኣቕሚጥና ኢና።

15. እዚ ምላሽ መንግስቲ ከመይ ጌሩ ጽንዓት ሃገርና ከም ዘሓይልን ኣንጻር ዝተፈላለዩ ሓደጋታት ድልውነት ከም ዝውስኽን ዘቐምጥ እዩ። እዚ ድማ ከም ኣካል ናይቲ ቻንስሊር ዱቕ ኣፍ ላንካስተር ዝገብሮ ዘሎ ናይ ጽንዓት ዳህሳስ ዝካየድ ዘሎ ስራሕ፤ ቅድሚያ፡ ኣብ እዋንን ድሕሪን መልሲ ካብ ከባብያዊ መሻርኽትን ሃገራዊ መንግስትን እንታይ ትጽቢት ከምዝግበር ንጹር ምኳኑ ንምርግጋጽ ሕግን መምርሕን ምግምጋም፤ ከምኡ'ውን ቅድሚያ ኣብ እዋንን ምላሽን ምሕዋይን ምስቶም ኣብ ባይታ ዘለዉ ብምስራሕ ንማሕበረሰባት ምድጋፍ። ብተወሳኺ ንከባብያዊ መድረኽት ተጻዋርነት ካብ 2025 ክሳብ 2026 ዝኸውን ምወላ ነረጋግጽን ኣፈጻጽምኡም፣ ዓቕሞምን ብዝበለጸ ንምርዳእ መስርሓት ንምህናጽ ቃል ንኣቱ። ዝተመሓየሽ ሃገራዊ ደረጃታት ስራሕ ምጽዋርን ህጹጽ እዋንን ኣብ ሚያዝያ 2025 ክንዝርግሑ ኢና።

16. መደባት ምውጻእ ንምምሕያሽ ንሰርሕ ኣለና። ድሒሩ ኣብ 2025፡ ብዘዕባ መንበሪ ውልቃዊ ህጹጽ ምውጻእ ውጥናት (RPEEPs) ሓድሽ ካልኣዊ ሕጊ ከነቐምጥ ኢና። እዚ ድማ ንኹሎም ልዑላት መንበሪ

ሀንጻታት ብደረጃ ሀንጻዊ ውጥናት ምውጻእ ምግዳድ ዘጠቓልል ክኸውን እዩ፡ ከምኡ'ውን ነቶም ማእከላይ ደርቢ ዘለዎም መንበሪ ሀንጻታት ብሓንሳብ ውጥን ምውጻእ ኣብ ቦትኡ ዘለዉ። ኣብ ኩሎም ሓደስቲ ብሎኮታት ልዕሊ 18 ሜትሮ ዝቐመቱ ፍላት ስርዓታት ናይ ምውጻእ መጠንቀቕታ ንክህሉ ሕጋዊ መምርሒ ተሓዲሱ ኣሎ፤ እዚ ድማ ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ብሳውንደር ወይ ተመሳሳልቲ መሳርሒታት ናብ ምሉእ ወይ ዝተመርጸ ክፋል ናይቲ ሀንጻ ናይ ምውጻእ ምልክት ንክልእኹ የክእሎም። እዚ መንግስቲ እዚ እውን ናይ ሓዊን ምድሓንን ዘመናዊ ምግባርን ሪፎርምን ፕሮግራም የምጽእ ኣሎ። እዚ ፕሮግራም ምስ መሻርኽቲ ዓውዲ ብምስራሕ ነቲ ዓውዲ ናይ ነዊሕ እዋን ራእይ ክፈጥር እዩ፤ ኣብ ደረጃታትን ሞያዊ ብቕዓትን ምምሕደሽ የቕርብ፤ ኣወንታዊን ንኹሉ ዝሓቁፍን ባህሊ ዝኸውን ኩነታት ምፍጣር፤ ኣፍራይነትን ብቕዓትን ኣብ ዝበለጸ ደረጃ ብምብጻሕ ተጻዋርነትን ጽቡቕ ዝሰልጠነን ካድረ ኣመራርሓ ምሃብን።

17. ብዝተኻእለ መጠን ትርጉም ዘለዎ ለውጢ ብቕልጡፍ ንምብጻሕ ቃል ኣቲና ኣለና። ሓጋጊ ሓዊሱ ተወሳኺ ለውጢ ዘድሊ ስፍሓት ኣብ ግምት ብምእታው፡ ኣብ መስርሕ እዚ ባይቶ ብሰለስተ ምዕራፋት ኣገባብ ተጠቐምና ነዞም ተወሳኺ ጽገናታት ከነቕርቦም ሓሲብና ኣለና፡ ነቶም ናብ መንግስትን ሰፊሕ ጽገናታትን ዝቐንዑ ለበዋታት ከም ውሁድ ፓኬጃት ኣብ ሓደ ኣኪብናዮም ኣለና። ኣብ ዝመጽእ ስትራተጂ ኣባይቲ እውን ማእከላይ ኣካል ክኾኑ እዮም። ቀዳማይ ምዕራፍ ኣቀራርባና ኣብ መንጎ ሕጂን 2026ን ዘሎና መደብ ጽገና ምቁጽጻርን ለውጥን ብኣድማዒ መንገዲ ኣብ ምርግጋጽ ዘተኮረ ክኸውን እዩ። ኣብ ካልኣይ ምዕራፍ (2026 ክሳብ 2028)፡ ባይቶኣዊ ግዜ ኣብ ዝፈቕደሉ እዋን ፤ሕጊ ብምቕራብ ሓዊስካ፡ ንለበዋታት መርመራን ሰፊሕ ጽገናታትን ንምቕራብ እማመታትና ከነማዕብል ኢና። ካብ 2028 ንደሓር ጸዕርና ኣብ ምትግባር ዝተኣታተወ ጽገናታት ከነተኩር ኢና። ምስ ኩሎም ናይ ምብጻሕ መሻርኽትና ጥቡቕ ምትሕብባር ኣብ ነፍሲ ወከፍ ደረጃ ኣዝዩ ኣገዳሲ ክኸውን እዩ።

18. ነዚ ስራሕ ንምፍጻምን ነዊሕ ዝጸንሕን ትርጉም ዘለዎን ለውጢ ንምስራጽን ቃል ንኣቱ፣ ንዝጠፍኡ 72ን ህይወት ንዘልኣለም ዝተቐየረን ሂወት ናይ ስድርኣምን ንምሃብ። እዚ ከም ናይ ኣገልግሎት መንግስቲ ሓላፍነትና እዩ።

# መንግስቲ ዓባይ ብሪጣንያ ንጸብጻብ ምዕራፍ 2 መርመራ ግምቢ ግረንፊል ዝሃቦ መልሲ

19. ከምቲ ኣብቲ ለበዋታት ዘገልጹ፣ መንግስቲ ንኹሉ ውጽኢት ናይቲ መርመራን ክእረሙ ዘለዎም ጸገማትን ይቕበሎ። ንኹሎም እቶም ዝቐረቡ ለበዋታት ሓያል ምላሽ ንምሃብ ቃል ኣትዩ ኣሎ። ነዚ እዩ ድማ ካብቶም ዝቐረቡ ለበዋታት እቶም 49 ብመንግስትን ካልኣት ሓላፍነት ዝስከሙ ትካላትን ሙሉእ ተቐባልነት ዝረኽቡ ዘለዉ።

20. ብዛዕባ እተን ዝተረፉ 9 ኩለን ናብ መንግስቲ ዝቐንዓ እንተኾና መንግስቲ ብመትከል ይቕበለን ኣብ መልስና ድማ ከመይ ጌርና ከም እንትግብሮ ብንጹር ይገልጽ። እዚ ካብቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ቃል ዝኣትናዮ ዝፍለ ኣይኮነን፣ መንግስቲ ግን ሓደ ለበዋ ተወሳኺ ቆላሕታ ኣብ ዝሓትትሉ፣ ከም ህዝባዊ ምምኽኻር ዝኣመሰሉ ንህዝቢ ዝበለጽ ውጽኢት ከምዘመዝግብ ከረጋግጽ ኣለዎ።

21. መንግስቲ ነቲ ለበዋታት ዝህቦ ቀጥታዊ መልሲ፡ ካብቲ ጸብጻብ ዝተረኸበ ቁጽሪ ሕጡብ-ጽሑፋት ተጠቐሙ፡ ኣብ ታሕቲ ተቐጣጡ ኣሎ።

## ለበዋ 1፡ መንግስቲ ኣብ ትሕቲ ሓደ ተቐጻጻሪ ንኹሎም ምስቲ ዝጠቐስናዮ ኢንዱስትሪ ህንጻ ዝተኣሳሰሩ ስራሓት ከዋህልሎም። (113.6)

### መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።

እቲ ሓደ ተቐጻጻሪ ብዘይካ ክልተ ኣብቲ ጸብጻብ ዝተገልጹ ተግባራት ከቕርብ እዩ። እዚ ሓደ ተቐጻጻሪ ንፍርያት ህንጻ ምፍታንን ምስክር ወረቐትን ክገብር ወይ ናይ ምኽባር ምስክር ወረቐት ምሃብ ግቡእ እዩ ኢልና ኣይንኣምንን፣ እዚ ኣብ ውሽጢ እቲ ተቐጻጻሪ ሓድሽ ናይ ረብሓ ጎንዲ ስለ ዝፈጥር እዩ። ኣብ ክንድኡስ ኣብ ስርዓት ፍርያት ህንጻት ብዝገባር ምምሕያሽ ቁጽጽር ኣካላት ገምጋም ምትእስሳር ከነሓይል ኢና።

ትግባረኡ ብቕጽበት ክጅምር እዩ፣ ነቲ ዝጸንሐ ስርዓት ምቁጽጻራዊ ስርዓት ከም መሰረት ናብ ዝዓበዩ ምድልዳል ንምስግጋር ንምድጋፍ ካብ ዝስራሕ ስራሕ ጀሚሩ። ብተወሳኺ ጎኒ ጎኒ እዚ መልሲ ንሓምለዎይ ወረቐት ፍርያት ኮንስትራክሽን ንሕትም ኣለና እዚ ድማ ንጽገና ስርዓት ቁጽጽር ፍርያት ህንጻ ዝምልከት እማመታትና ዘቐምጥን ንኣተገባብራ እዚ ለበዋ ዝሕብርን እዩ።

ድሒርና ኣብ ባይቶ ንምምስራት ዘድሊ ሕጊ ቅድሚ ምምጻእና፡ ኣብ መወዳእታ እዚ ዓመት፡ ብዛዕባ ዲዛይን ናይቲ ንጽል ተቐጻጻሪ ዝምልከት ሪፖርት ሪፎርም ፕሮጀክትን ምምኽኻርን ክንዝርግሕ ኢና።

ካብቲ መርማሪ ዝሃቦ ለበዋ ንላዕሊ ክንከይድ ኢና፡ ኣብ ምሕያል መርመራ ከበድቲ ፍጻሎታት ድሕነት ህንጻታት ብምምኽኻር። ከበድቲ ፍጻሎታት ብቕልጡፍን ብግልጽን ንክምርመሩ ካብዚ ንላዕሊ ንምኽድ ዝሕግዙ ኩሎም ኣማራጺታት ክንምርምሮም ኢና፣ ተወሳኺ ነጥቢ ርድኢት፣ መርትዖን ብድሆን ንምሃብ ንበይኑ ዝሰርሕ ትካል ሓዊስካ።

**ለበዋ 2: ንዕላማታት ሕጊ ድሕንነት ህንፃ ዝኸውን ትርጉም ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎ ህንፃ ብህፁፅ ክግምገም። (113.7)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ተቐፃፃሪ ድሕንነት ህንፃ ትርጉም ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎ ህንፃ ናይ መጀመርታ ዳግመ ግምት ኣካይዱ ኣሎ። ስርዓተ ህንፃ ንምሕያል፡ ነበርቲ ንምርግጋጽን ዝርዝር ናይቶም ኣብ ትሕቲ ዝዓበዩ ቁጽጽራዊ ቁጽጽርን ጠለባትን ናይቲ ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎ ስርዓት ዝግዛእ ህንጻታት ብዝኾነ ይኹን መንገዲ ክመሓየስ ኣለዎ ድዩ ኣይግባእን ንምልላይ ዝሕግዝ ቀጻሊ ዳግመ ግምት ዝሕግዝ ውጥናት ኣብ ሓጋይ 2025 ክቐርብ እዩ።

**ለበዋ 3: መንግስቲ ኣብዚ እዋን'ዚ ብኤምኤችሲኤልጂ፡ ቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያትን ክፍሊ ቢዝነስን ንግድን ዝፍጸምዎ ዘለዉ ምስ ድሕነት ባርዕ ዝተኣሳሰር ስርሓት ሓላፍነት ኣብ ሓይ ክፍሊ ኣብ ትሕቲ ሓይ ጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ከምጽእ። (113.8)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ምስ ድሕነት ባርዕ ሓዊ ዝተኣሳሰሩ ስራሕቲ ካብ ቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያት ናብ MHCLG ክሰጋገሩ እዮም። ኣብ ክፍሊ ቢዝነስን ንግድን ዝርከብ ሃገራዊ ተቐጻጻሪ ፍርያት ህንጻ ድሮ ንጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ MHCLG ጸብጻብ ይህቡ፤ ኣብ ትሕቲ'ቲ ጸብጻብ ኣብ ትካላዊ ጽገና ዝሃቦ ሰፊሕ ለበዋታት ድማ ምድልዳል ክንርኢ ኢና።

**ለበዋ 4: ጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ኣብ ኩሉ ንኢንዱስትሪ ህንጻ ዝጸሉ ጉዳያት ምኽሪ ዝህብ እኹል ባጀትን ሰራሕተኛታትን ዘለዎ ዋና ኣማኸሪ ህንጻ ክሸይም፡ ንኣብነት፤**

- a) ምስ ደንቢ ህንጻን ሕጋዊ መምርሕን ዝተኣሳሰር ኩሉ መዳያት ስራሕ ናይቲ ክፍሊ ምክትታል፤
- b) ንጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ብዝቐረበሉ ሕቶ ምኽሪ ምሃብ፤ እና
- c) ንመምርሒ ህንጻን ሕጋዊ መምርሕን ዝጸሉ ጉዳያት ወይ ብሓፈሻ ንኢንዱስትሪ ህንጻ ዝትንክፉ ጉዳያት መንግስቲ ክፈልጦም ዝግባእ ናብ ጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ምቕራብ። (113.9)

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ንጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ክመክር፡ ምስ ደንቢ ህንጻ፡ ሕጋዊ መምርሒ፡ ከምኡ'ውን ብሓፈሻዊ ኢንዱስትሪ ህንጻ ዝተኣሳሰር ስራሕቲ ክፍሊ ዝከታተል፡ ከምኡ'ውን ኢንዱስትሪ ኣብ ሓይ ብምምጻእን ንዕኡ ንምሕታትን፡ ኣድማዒ ጽገናን ለውጢ ባህልን ንምርግጋጽ ብሓባር ክንገብሮ ዝግበኣና ምዕባለታት ንምንዳፍን ንምቕራብን ዝሕግዝ ዋና ኣማኸሪ ህንጻ ክንሸይም ኢና። ብተወሳኺ ዋና ኣማኸሪ ህንፁት

ቀጥታዊ እታዎት ብምሃብ ኣብ ዲዛይንን ኣተገባብራን እቲ ሓደ ተቐፃፃሪ ንኢንዱስትሪ ተሳትፎ ክፀውዕን እዩ።

**ለበዋ 5: እቲ ሕጋዊ መምርሒ ብሓፈሻ፡ ብፍለይ ድማ ዝጸደቐ ሰነድ ለ፡ ብኡ መሰረት ክግምገምን ዝተመሓየሽ ስሪት ኣብ ዝሓጸረ ግዜ ክሕተምን። (113.11)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻ፡ ኣብዚ እዋን'ዚ ብመልክዕ ዝጸደቐ ሰነዳት ዝቐርብ ሕጋዊ መምርሒ፡ ንደገፍቲ ዲዛይነራት ምስ ደንቢ ህንጻ ምኽባር ኣብ ምርኣይ ቅኑዕ፡ እዋናውን ውሁድን መምርሒ ንምሃብ፡ ብኸመይ ብዝበለጸ ክውነን፡ ክመሓየሽን ክቐርብን ከም ዝኽእል ዳግመ ግምት ይገብር ኣሎ። ግዝያዊ ርኽቦታት ክሳብ ሓጋይ 2025 ክሕተም እንከሎ፡ ምሉእ ዝርዝር ለበዋታት ድማ ኣብ 2026 ክሕተም እዩ።

ኣብ ዝጸደቐ ሰነድ ለ ዘሎ መምርሒ፡ ንጹር ንምግባርን ደረጃታት ድሕነት ባርዕ ንምምሕያሽን ካብ 2017 ጀሚሩ ብዙሕ ግዜ ተሓዲሱ እዩ። መንግስቲ ንዝጸደቐ ሰነድ ለ ኣብ ቀጻሊ ዳህሳስ ክጸንሕ ቃል ኣትዩ ኣሎ፡ ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻ ድማ ኣብ ቀውዒ 2025 ኣብ ተወሳኺ ለውጢ ክመክር እዩ።

**ለበዋ 6: ዝተመሓየሽ ስሪት ናይቲ መምርሒ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ክፍሊ ንጹር መጠንቀቕታ ክህልዎ፡ እቶም ሕጋዊ ጠለባት ኣብ ደንቢ ህንጻ ከም ዘለዉን፡ ምስቲ መምርሒ ምኽባር ግድን ውጽኢቲ ምኽባር ከምዘይኮነን። (113.12)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዚ ድማ ብመልሲ ንለበዋ 5 ክንምልሶ ኢና።

**ለበዋ 7: ሓደሽቲ ንብረታትን ኣገባባት ህንጻትን ከምኡ'ውን ንዘለዉ ህንጻታት ልዕሊ ዓቕን ምልባስ ዝብል ኣሰራርሓ ንህላወ ውጽኢታዊ ምክፍፋል ኣብ ሕቶ ዘእቱ ግምት ስለ ዝገብር፡ ዝጸደቐ ሰነድ ለ ክኸለስ ከሎ ዳግማይ ክረኣ ንመክር። (113.13)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዚ ድማ ብመልሲ ንለበዋ 5 ክንምልሶ ኢና።

**ለበዋ 8: ምሕሳብ ክህሉ ዝኽእል መጠን ዝርገሐ ባርዕን ንምውጻእ ዘድሊ ግዜን፡ እንተላይ ምውጻእ ናይቶም ኣካላዊ ወይ ኣእምሮኣዊ ጸገም ዘለዎም ሰባት፡ ንብቕዕ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ ዝምልከት ጉዳያት እዩ። ነፍሲ ወከፍ ህንጻ ዝተፈላለዩ ስለዝኾነ ኣብ ዝጸደቐ ሰነድ ለ እንታይ ቅቡል ከም ዝኾውን ምልክት ምእታው ሓጋዚ ኣይመስለናን፤ እንተኾነ ግን እቲ መምርሒ ከምኡ ዓይነት ስሌት ምግባር ከምዘድሊ ኣቐልቦ ክስሕብ ንመክር። (113.13)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዚ ለበዋ ብመንገዲ እቲ ብቐጻሊ ዝካየድ ዘሎ ምጽዳቕ ሰነድ ለ ዳግመ ግምት ክንምልሶ ኢና፣ እዚ ድማ ብተቐጻጸሪ ድሕነት ህንጻ ዝምራሕ እዩ። እቲ ዳግመ ግምትን ምትእስሳር ኢንዱስትሪን፣ ዝጸደቐ ሰነድ ለ ኣብ ግዳማዊ ዝርገሐ ባርዕ ተወሳኺ መምርሒ ንምሃብ ክመሓየስ ዝኽእሉ መንገድታት ክድህስስ እዩ፣ ኣብ ርእሲኡ ድማ ንዲዛይነራት ብግዳማዊ መንገደቕ ኣቢሉ ዝርገሐ ባርዕ ኣብ ግምት ኣብ ግምት ክእትዉ እኹል ደገፍ ክህብ እዩ።

**ለበዋ 9፡ ብዝተኸለለ መጠን፡ ኣባልነት ናይቶም ኣብ ሕጋዊ መምርሒ ለውጢ ዝመኽሩ ኣካላት፡ ወከልቲ ኣካዳሚያዊ ማሕበረሰብ ከምኡ'ውን ብተመኩሮኦምን ክእለቶምን ዝተመርጹ ወከልቲ ናይቲ ኢንዱስትሪ ግብራዊ ተመኩሮ ዘለዎም (መሃንድሳት መጥፋእቲ ሓዊ ሓዊሱ) ዘጠቓልል ክኸውንን ኪኖ'ቶም ኣብ ተመሳሳሊ ኣካላት ኣብ ተመሳሳሊ ኣካላት ዘገልገሉ ክዝርጋሕን ይግባእ። (113.14)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ካብ ኣካዳሚያዊ ሞያውን ማሕበረሰባት ዝመጹ ሓዊሱ ዝተፈላለዩ ወከልቲ ኣብ ኣባልነት ናይቶም ኣብ ሕጋዊ መምርሒ ለውጢ ዝመኽሩ ኣካላት ክካተቱ ከም ዘለዎም ንሰማማዕ።

ሕጊ ድሕነት ህንጻ 2022 ኣማኸሪት ሽማግሌ ህንጻ (BAC) ኣጣይኹ፡ እዚ ድማ ብግዲኡ ብከም ዝጸደቐ ሰነድ ለ ጉጅለ ስራሕ ድሕነት ባርዕ ዝኣመሰሉ ቴማዊ ጉጅለታት ስራሕ ዝድገፍ እዩ። እዚኦም ርኡይ ኣካዳሚያዊ ሞያውን ውክልና ኣለዎም። ብመንገዲ BAC ዝረኽቡዎ ኣባልነትን ደረጃ ክእለትን ኣብ ምግምጋም ሕጋዊ መምርሒ ኣብ ግምት ክኣቱ እዩ።

**ለበዋ 10፡ ብዝምዝገበ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ ዝተዳለወ ስትራተጂ ድሕንነት ባርዕ ሓዊ ምስ ናይ ህንጻ ቁጽጽር መመልከቲታት (ኣብ ኣፍደገ 2) ንህንጻት ወይ ምሕዳስ ዝኾነ ይኹን ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎ ህንጻ ክቐርብን ኣብ ደረጃ ምዝዛሙ ክግምገምን ዳግማይ ክቐርብን (ኣፍደገ 3) ሕጋዊ ረጅሒ ክኸውን እዩ። ከምዚ ዓይነት ስትራተጂ ንጠለባት ተቓላዕቲ ሰባት ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ኣለዎ፣ እዚ ድማ ካብቲ ህንጻ ንኸወጹ ወይ ኣብ ውሽጡ ናብ ውሑስ ቦታ ንኸበጽሑ ከድልዮም ዝኽእል ተወሳኺ ግዜን ድሕነቶም ንምርግጽ ዘድሊ ዝኾነ ተወሳኺ መሳሊጥታትን ሓዊሱ እዩ። (113.15)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ድሮ ስትራተጂ ድሕነት ባርዕ ምስ መተግበሪታት ምቁጽጻር ህንጻ ንህንጻትን ንልዑል ሓደጋ ዘለዎም ህንጻታትን ርኡይ ስራሕ ይድሊ። ተቐጻጸሪ ድሕነት ህንጻ፡ ነቲ ሕጂ ዘሎ መምርሒ ብዛዕባ እንታይ ከም ዝድለ ንኣመልከትቲ ብኸመይ ንጹር ከም ዝገብሮ ክሓስብ እዩ።

ምዝገባ ሞያ ምህንድስና መጥፋእቲ ሓዊ ኣብ መልሲ ለበዋ 15 ተገሊጹ ኣሎ።

**ለበዋ 11፡ ናይ ደገ መንደቕ ስርዓት ንፍሉይ ናይ ምውጻእ ስትራተጂ ክድግፍ ይኸእል ድዩ ኣይክእልን ምግምጋም ኣጸጋሚ እዩ ምክንያቱ ኣድላዪ ሓበሬታ ኩሉ ግዜ ስለዘይርከብ። ስለዚ ከምዚኣም ዝበሉ ገምጋማት ብዘተኣማምን መንገዲ ንክፍፀሙ ዘድሊ ሓበሬታ ዝህቡ ሓደሽቲ ኣገባባት ፈተና ንምምዕባል ምስ ሞያውን ኣካዳሚያውን ማሕበረሰብ ብምትሕብባር ስጉምትታት ክውሰዱ ንመክር። (113.17)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዚ ለበዋ ንምፍታሕ ምስ ሞያውን ኣካዳሚያውን ማሕበረሰብ ብምኸን ብመቆጻጸሪ ድሕነት ህንጻ ዝምራሕ ቀጻሊ ዝጸደቐ ሰነድ ለ ዳግመ ግምት ክንሰርሕ ኢና እዚ ድማ ዝኾነ ኣድላዪ ለውጢ ኣብ መምርሒ ንደጋዊ መናድቕ ኣብ ግምት ዘእተወ እዩ። ኣብዚ መዳይ ዝግበር መፅናዕቲ ዝኾነ ይኹን ኣብ መፃኢ ፍልቀት ለውጢ ወይ ምትእትታው ሓደሽቲ ኣገባባት ፈተነ ሓበሬታ ዝህብ እዩ፤ ከምኡውን መንግስቲ፡ እቶም ዝተጠቐሙ ኣገባባት ፈተነ ውጽኢታዊ ምኸኖም ንምግላጽን ባርዕ ምስ ዘጋጥም ናይ ደገ ስርዓተ መንደቕ ክህልዎ ዝኸእል ባህሪ ሓቐኛ ምልክት ንምሃብን ናብ ጽላት ህንጻ ክጥምት እዩ።

**ለበዋ 12፡ BS 9414 ብጥንቃቕ ክቐርብ ኣለዎ፡ መንግስቲ ድማ ብዝግባእ ብቕዓት ዘለዎ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ ንዝግበር ገምጋም ከም መተካእታ ክውዕል ከምዘይብሉ ብንጹር ክገልጽ ንመክር። (113.18)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዚ ድማ ብመልሲ ንለበዋ 5 ክንምልሶ ኢና።

**ለበዋ 13፡- ተቐፃፃሪ ህንፀት ፍርያት ህንፀት ምስ ጠለባት ሕጊ፣ ሕጋዊ መምርሕን ደረጃታት ኢንዱስትሪን ዝሰማምዑ ምኸኖም ናይ ምግምጋምን ከም ኣድላይነቱ ምስክር ወረቐት ናይ ምሃብን ሓላፍነት ክህልዎ ይግባእ። ከምዚኣም ዝበሉ ምስክር ወረቐት ኣብ ዕዳጋ ቅድሚት ክረኣዩ ክንፅበ ይግባእ። (113.22)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዚ ለበዋ ብዝያዳ ኣድማዒ መንገዲ ዝምልስ ጎኒ ጎኒ መልሲ ናይቲ መርመራ ፍርያት ህንጻ ሓምላይ ወረቐት ኣሕቲምና ኣለና፣ ምክንያቱ ከም ኣካል ናይቲ ስርዓት-ዓቕን ጽገና ስለዝውሰድ።

እዚ ድማ ኣብ መላእ ቁፅፅርን ትካላውን መልክዓ ምድሪ ፍርያት ህንፀት ዘድሊ ኮይኑ ምስቲ ሕዚ ዘሎ ስርዓት ሱር ዝሰደደ ጉዳያት ንምፍታሕ እዩ። እቲ ቀጠልያ ወረቐት፡ ኣብ ልዕሊ ኩሎም ኣብ ምፍታን፡ ምስክር ወረቐትን ምርግጋጽን ፍርያት ህንጻ ቁልፊ ተራ ዘለዎም ሰባት ሓድሽ ግዴታታት ሓዊሱ ሰፊሕ ስጉምትታት ኣቐሚጡ ኣሎ።

እዘም ሰፋሕቲ ስጉምትታት እዚኣም፡ ንክልቲኡ ውሑስ ፍርያትን ውሑስ ኣጠቓቕማ ፍርያትን ንምድጋፍ ዝዓለመ፡ ብመንጽር ጽኑዕነት፡ ቅኑዕነት፡ ግሉጽነትን ርእሰ-ምትእምማንን ደረጃ ከዕብዩ እዮም።

**ለበዋ 14፤**

- a) ብተቆፃፃሪ ሀንፀት ዝወሃብ ዝኾነ ይኹን ምስክር ወረቐት ዝድግፍ ኩሎም ውፅኢታት ፈተና ቅዳሓት ኣብቲ ምስክር ወረቐት ክካተቱ፤
- b) ኣፍረይቲ ንመቆፃፃሪ ሀንጻ ናይቲ ምስክር ወረቐት ዝምልከቶ ፍርያት ወይ ንብረት ምሉእ ናይ ፈተነ ታሪኽ ክህቡን ንኣፈጻጽምኡ ክጸልዎ ዝኽእል ዝኾነ ይኹን ንብረት ንተቆፃፃሪ ክሕብሩን ክግደዱ፤ ከምኡ'ውን
- c) ኣፍረይቲ ንፍርያቶም ብዛዕባ ኣፈፃፀማ ባርዕ ሓዊ ዝቐርብ ክሲ ዝድግፍ ኩሎም ውፅኢት ፈተናታት ብሕቶ ቅዳሕ ክቐርቡ ብሕጊ ይግደዱ። (113.23)

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ዝኾነ ብዛዕባ ኣፈጻጽማ ሓደ ፍርያት ዝቐርብ ኣበሃህላታት፡ እንተላይ ኣብ ዝተወሰኑ ኩነታት ንኸትጥቀመሉ ብቐዕ ምዃኑ ዝገልጽ መግለጺታት፡ ንጹር፡ ቅኑዕን መርትዖ ዘለዎን ክኸውን ኣለዎ። ሓደ ፍርያት ናብ ዕዳጋ ኣብ ዝቐርበሉ እዋን ዝጽጋዕ ውጽኢት ፈተነ፡ ነቶም ነቲ ፍርያት ዝመርጹን ዝጥቀሙን ተበጻሒን ብነጻን ክኸውን ይግባእ። ካብዚ ብተወሰኹ እቲ ሃገራዊ ተቆፃፃሪ ሓደ ፍርያት ምስ ሕጊ ዝሰማማዕ ምዃኑ ንርእሱ ንምርግጋዕ ኣድላይ ዝበሎ ምስ መስርሕ ፈተነ ዝተኣሳሰር ዝኾነ ይኹን ሓበሬታ ንኸግለፀ ናይ ትእዛዝ ስልጣን ክህልዎ ኣለዎ።

ንሕና ጎኒ ጎኒ መልሲ ናይቲ መርመራ፡ ንፈተነ ፍርያትን ገምጋም ምትእስሳርን ንምፍታሕ ዝሕግዙ ስጉምታት ሓዊሱ፡ ሰፊሕ ስጉምታት ንደረጃ ስርዓት ጽገና ዝሓስብ ሓምላይ ወረቐት ፍርያት ሀንጻ ኣሕቲምና ኣለና።

**ለበዋ 15፡ ሞያ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ ብሕጊ ኣፍልጦን ሓለዎን ክህልዎን፡ ነቲ ሞያ ዝቆፃፃር፡ ንኣባልነት ዘድሊ ደረጃታት ዝገልጽ፡ መዝገብ ኣባላት ዝሕሉን ኣካይዳኦም ዝቆፃፃርን ነጻ ኣካል ክጣዩሽ። (113.25)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

መሃንድሳት መጥፋእቲ ሓዊ ኣብ ምርግጋድ ድሕነት ህይወት ኣገዳስነቶም ስለ እንፈልጥ፡ ነቲ ሞያ ብኸመይ ብዝበለጸ ውጽኢታዊ መንገዲ ክንከለኸሎን ክንቆፃፃርን ከም እንኽእል ክንሓስብ ኢና።

**ለበዋ 16፡ መንግስቲ ብሞያዊ ተቆፃፃሪ ተፈላጥነት ዘለዎም ልዑል ጽሬት ዘለዎም ናይ ማስተርስ ደረጃ ኮርሳት ናይ መጥፋእቲ ሓዊ ምህንድስና ቁጽሪ ቦታታት ንምዕባይ ህጹጽ ስጉምቲ ክወስድ። (113.25)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ዝያዳ ብደረጃ ማስተርስ ዝወሃቡ ኮርሳት ኣብ ምህንድስና መጥፋእቲ ሓዊ ከምጽእዎ ዝኸእሉ ዋጋ ንፈልጥ ኢና፡ ብኸመይ ብዝበለጸ ውጽኢታዊ መንገዲ ቁጽሮምን ምውሳድን ከም ዝውስኹ ድማ ክንሓስበሉ ኢና።

**ለበዋ 17፡ መንግስቲ ካብ ሓደ ብቑዕ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ ትጽቢት ዝግበረሉ ፍልጠትን ክእለትን ስልጣን ዘለዎ መግለጺ ንኸውጽእ፡ ንጉጅለ ፕራክቲሻናትን ኣካዳሚያውያን መሃንድሳት መጥፋእቲ ሓዊን ካልኣት ከምኡ ዝኣመሰሉ ሰብ ሞያን ክጽውዕ። ከምዚ ዓይነት መግለጺ ንኻልኣት ኣብ ኢንዱስትሪ ህንጻ ዘለዉ ሰባት'ውን እንታይነትን ኣገዳስነትን ስራሕ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ ብዝበለጸ ንኸርድኡ ዘኸእሉም'ዩ። (113.27)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ካብ ሓደ ብቑዕ መሃንድስ መጥፋእቲ ሓዊ እንታይ ትጽቢት ክግበር ከምዘለዎ ንምሕሳብ ናይ ምሁራትን ክኢላታት ኢንዱስትሪን ምገጃ ክንጽውዕ ኢና። እቲ ምገጃ ንመሃንድሳት መጥፋእቲ ሓዊ ኣመልኪቱ ካልኣት ለበዋታት ኣብ ምትግባር እውን ክድግፍን ክመክርን እዩ።

**ለበዋ 18፡ መንግስቲ ምስ ኢንዱስትሪን ሞያዊ ኣካላትን ብምትሕብባር፡ ንሰብ ሞያ ህንጻን ኣባላት ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ከም ኣካል ቀጻሊ ሞያዊ ምዕባለኣም፡ ኣብ መትከላት ምህንድስና ባርዕ ሓዊ ዝምልከት ኮርሳት ንምምዕባል ከተባብዕ። (113.28)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

መትከላት ምህንድስና መጥፋእቲ ሓዊ ነዘም ሞያታትን ካልኣትን ክህልዎም ዝኸእል ኣገዳስነት ንፈልጥ ኢና። ምስ ኢንዱስትሪን ሞያዊ ኣካላትን ብምትሕብባር ብኸመይ ዝበለጸ ምዕባለ ኮርሳት ከተተባብዕ ከም እንኸእል ኣብ ግምት ከነእቱ ኢና።

**ለበዋ 19፡ ክልቲኦም ቦርድ ምዝገባ ኣርኪተክተራት (ARB)ን ሮያል ኢንስቲትዩት ኣርኪተክተራት ብሪጣንያን (RIBA)ን ድሕሪ ባርዕ ግረንፈል ታወር ትምህርትን ስልጠናን ኣርኪተክተራት ንምምሕያሽ ስጉምትታት ከምዝወሰዱ ንፈልጥ ኢና። ነቲ ድሮ ዝተገብረ ለውጢ ብመንጽር ርኽበታትና እኹል ምኃኑ ንምርግጋጽ ክግምግሙዎ ንመክር። (113.30)**

**ኣርብን ሪባን ነዚ ለበዋ ይቕበልዎ።**

ጸብጸብ መርማሪ ከም ዝሕብሮ፡ ክልቲኦም ተቐጻጻሪ፡ ቦርድ ምዝገባ ኣርኪተክተራት (ARB) ከምኡ'ውን እቲ ሞያዊ ኣካል፡ ሮያል ኢንስቲትዩት ኣፍ ብሪጣንያዊ ኣርኪተክተራት (RIBA) ፡ ድሕሪ ባርዕ ሓዊ ግረንፈል ታወር ትምህርትን ስልጠናን ኣርኪተክተራት ንምምሕያሽ ስጉምትታት ወሲዶም። ክልቲኦን ትካላት ነቲ ድሮ ዝተገብረ ለውጢ ብመንጽር ውጽኢት ናይቲ መርመራ እኹል ምኃኑ ንምርግጋጽ ክግምግማዎ ቃል ኣትዮን ኣለዎ።

ድሮ አርብን ሪቦን ዝወሰድዎ ስጉምታት ብሓገስ ንቕበሎ፡ ኣድላዪ ኮይኑ እንተተረኺቡ ድማ ተወሳኺ ለውጢ ንክገብሩ ደገፍና ክንቅጽል ኢና።

**ለበዋ 20፡ ምስ ህንፀት ወይ ምሕዳስ ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎ ህንፃ (ኣፍደገ 2) ብዝተኣሳሰር መመልከቲ ምፅዳቕ ቁፅፅር ህንፃ ብመሰረት ሕጊ ድሕንነት ህንፃ 2022 ካብ ላዕለዎይ ኣካያዲ ስራሕ ዋና ዲዛይነር ብዝሃቦ መግለፂ ክድገፍ ሕጋዊ ጠለብ ክግበር፣ ምስተዛዘመ እቲ ህንፃ ከምቲ ዝተነድፈሉ እቲ ህንፃ ከምቲ ህንፃ ዝጠልቦ ውሑስ ምዃኑ ንምርግጋፅ ኩሎም ርትዓውያን ስጉምታት ከምዝተወሰዱ ደንቢ። (113.31)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ከምዚ ዝበለ መግለጺ ምስ ናይ ህንፃ ቁጽጽር ፍቓድ መመልከቲታት ምሕዋስ ሕጋዊ ረጅሒ ክንገብሮ ሓሲብና ኣለና፣ እዚ ድማ እቲ ቀንዲ ዲዛይነር ነቲ ዝጸንሐ ስርሑ ከምዝተኸተለ ከረጋግጽ ዝጠልብ እዩ። እዚ ድማ እቲ ዲዛይነር ኣብ ደንቢ ህንፃ ምስ ዝምልከቶም ረጅሒታት ዝሰማማዕ ምዃኑ ንምርግጋጽ ዝውሰዱ ዘለዉ ኩሎም ርትዓውያን ስጉምታት የጠቓልል።

እዚ ጠለብ እዚ ምስቲ ብመሰረት ሕጊ ድሕንነት ህንፃ 2022 ቀረጽ ዘለዎም ሰባት ዝጠልቦ ብምስምማዕ ኣብ ኩሎም መስመራት ቁጽጽር ህንጻታት ክምልከት ኣለዎ ድዩ ኣይግባእን ክንርኢ ኢና።

**ለበዋ 21፡- ብተቐጻጻሪ ህንጻ ዝካየድ ናይ ፍቓድ ስኬም ንህንጻት ወይ ምሕዳስ ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎም ህንጻታት ክገብሩ ንዝደልዩ ቀንዲ ኮንትራክተራት ክተኣታቶን ዝኾነ ይኹን መመልከቲ ንህንጻት ወይ ምሕዳስ ልዑል ሓደጋ ዘለዎ ህንጻ (ኣፍደገ 2) ብውልቃዊ ውዕል ካብ ዳይሬክተር ወይ ላዕለዎይ ኣካያዲ ናይቲ ዋና ኮንትራክተር ክድገፍ ሕጋዊ ጠለብ ክኸውንን እዩ። እቲ ህንጻ ምስተዛዘመን ምስተረከበን ከምቲ ብደንቢ ህንጻ ዝድለ ውሑስ ምዃኑ ንምርግጋጽ ኩሎ ርትዓዊ ጥንቃቄ ምግባር። (113.33)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

እቲ ሓድሽ ስርዓት ወንጌቲ ቀረጽ ምስ ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎም ህንጻታት ብዝተኣሳሰር ጽልዎ ክንገምግም ኢና፣ ምስቲ ዓውዲ ብምትሕብባር ከመይ ጌርና ክንከይድ ከም እንክእል ንምውሳኔ፣ እዚ ድማ ምስ ረጅሒታት ቀረጽ ዝሰማማዕ መዐቀኒታት መሰረት ፍቓድ ክወሃቡ ዝክእልን ምስቲ ደንቢ ዘይምክባር ክስራኩ ዝክእልን ንዋና ኮንትራክተራት ፍቓድ ምሃብ ስኬም ምትእትታው ሓዊሱ ክንርኢ ኢና።

**ለበዋ 22፡ መንግስቲ ኣብቲ መስርሕ ንግዳዊ ረብሓ ዘለዎም ሰባት ዝፍጸም ናይ ህንጻ ቁጽጽር ስርሓት ንህዝባዊ ረብሓ ድዩ ኣይኮነን ክምርምር ናጻ ፓነል ክሸይም። (113.37)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ንጽላት ቁጽጽር ህንጻታት ዝግምግም ነጻ ፓነል ክቐውምን ኣየኖት ኣካላት ዝተወሰኑ ስራሓት ክፍጽሙ ከምዘለዎምን፡ ከምኡ'ውን ኩሎም ስራሕቲ ቁጽጽር ህንጻ ብሃገራዊ በዓል መዚ ክፍጽሙ ኣለዎም ድዩ ኣይግባእን ዝብል ሓሳብ ክህብ እዩ።

**ለበዋ 23፡ ሓይ ፓነል ኩሎም ናይ ህንጻ ቁጽጽር ስራሓት ብሃገራዊ በዓል መዚ ክፍጽሙ ኣለዎም ድዩ ኣይግባእን ክሓስበሉ ንመክር። (113.38)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ለበዋ 22 ርኣ።

**ለበዋ 24፡- ብዩኒቨርሲቲ ኩንስላንድ ዝተመስረተ ቤተ-መጻሕፍቲ ክላዲንግ ማተርያልስ ጠቕስና ኣለና፡ እዚ ድማ ብሓፈሻ ንዲዛይነራት ህንጻታት መሰረት ክቡር ምንጪ ሓበሬታ ክኸውን ይኸእል። እቲ ተቐጻጸሪ ህንጻ፡ ምናልባት ከም ኣካል ናይቲ ምስ ዩኒቨርሲቲ ኩንስላንድ ዝካየድ ሓባራዊ ፕሮጀክት፡ ንዲዛይነራት ቀጻሊ ጸጋ ንምሃብ፡ ተመሳሳሊ ቤተ-መጻሕፍቲ ንምምዕባል ክምውል ንመክር። (113.39)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ብዲጂታል መሰረት ዝገበረ ቤተ-መጻሕፍቲ ዝሓሸ ተበጻሕነት ሓበሬታ፡ ጸጋታትን ውጽኢት ፈተነን ዝብል ቅድመ-ኩነት ንቕበል። ምስዚ ተተሓሕዞ ከም ኣካል ሰፊሕ ጽገናታት ፍርያት ህንጻ ካብ ፈተነታት ኣብ ፍርያትን ንዋትን ከምኡ'ውን ሰፊሕ ሓበሬታ ድሕነት ባርዕን ኣፈጻጽማን ሓበሬታ ንምርካብ ብዝበለጸ ዝድግፉ ኣማራጺታት ኣብ ግምት ንኣስብ ኣለና።

**ለበዋ 25፡ መንግስቲ ብሕፋያት ኮሚቴታት፡ መርመርቲ ሬሳን ህዝባዊ መርመራታትን ዝቕረቡ ለበዋታት ብህዝቢ ተበጻሒ መዝገብ ምስ መግለጺ ናይቲ መልሲ ዝወሰዱ ስጉምትታት ብሓባር ክሕዝ ሕጋዊ ጠለብ ክኸውን። መንግስቲ ንዝቕረበ ለበዋ ክይቕበሎ እንተ ወሲኑ፡ ምክንያታቱ ክምዝግብ ይግባእ። ምጽራይ ተግባራቱ ንባይቶ ዝምልከት ጉዳይ ክኸውን ኣለዎ፤ እዚ ድማ ዓመታዊ ጸብጻብ ክቕርብ ክግደድ ይግባእ። (113.40)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ካብ 2024 ጀሚሩ ብህዝባዊ መርመራታት ዝቕረቡ ኩሎም ለበዋታት ኣብ GOV.UK መዝገብ ክንምስርት ኢና፤ እዚ ድማ ነባሪ ሕጋዊ ጠለብ ንምግባር ክንሓስበሉ ኢና። መንግስቲ ምጽራይ ተግባራቱ ናይ ባይቶ ጉዳይ ምክኒ ይሰማማዕ፡ ሚኒስተራት ድማ ንባይቶ ብዛዕባ ምዕባላታት ንምትግባር ናይ መርመራ ለበዋታት ንምዕራፍ ቃል ክኣትዉ እዮም። መንግስቲ፡ መንግስቲ ንለበዋታት መርመራ ዝህበ ምለሽ ምጽራይ ንምምሕያሽ፡ ሓድሽ ኮሚተ ባይቶ ንምቕም፡ ኮሚተ ሕጋዊ መርመራታት ባይቶ ሎርድስ ዘቕረቡ ለበዋ ዩስተብህል። እቲ ፍርዳዊ ኣካል ድሮ ብመርመርቲ ሬሳ ዝቕርብ ጸብጻባት ምክልኻል መጻኢ ሞት

ብህዝቢ ዝረኽቦ መዝገብ ይሕዝ፣ መንግስቲ ድማ ምስ ዋና መርማሪ ሬሳ ብምኃን ግሉጽነቶምን ተረባሕነቶምን ንምምሕያሽ፣ ከምኡ'ውን ንዕኡም ዝወሃብ ምላሽ ተሓታትነት ንምምሕያሽ ይሰርሕ ኣሎ።

**ለበዋ 26፡ መንግስቲ ንብቕዓትን ቀጻሊ ሞያዊ ምዕባለን ዝምልከት ደረጃታት ብምውጻእን ካልእ ኣድላዪ ወይ ተደላዪ ተባሂሉ ክውሰድ ዝኽእል ስጉምታትን ብቕዓቶም ገምገምቲ ሓደጋ ባርዕ ዘረጋግጽ ስርዓት ግዴታዊ ኣክረዲቴሽን ክምስርት። ኩሎም እቶም ከም ገምገምቲ ሓደጋ ባርዕ ኣገልግሎቶም ዝህቡ ብቕዓቶም ንምርግጽ ስርዓት ኣክረዲቴሽን ግዴታ ክኸውን ኣድላዪ ኮይኑ ንሓስብ። (133.41)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ጎኒ ጎኒ እዚ፡ ንገምገምቲ ሓደጋ ባርዕ፡ ነዚ ወሳኒ ተራ ንምፍጻም ብቕዓቶም ብናጻ ብUKAS ተፈላጥነት ዘለዎ ናይ ምስክር ወረቐት ኣካል ክረጋገጽ ግዴታዊ ጠለብ ንምግባር ሕጊ ክንሕንጽጽ ኢና።

**ለበዋ 27፡ ዝዓቦይ ደረጃ ምውሳኔ ናይ ባርዕ መቆጻጸሪ መቐየሪታትን መፍትሕታትን የድሊ ድዩ ኣዮድልን ኣብ ክንውስን ኣብ ዝኽእለሉ ደረጃ ኣይኮንናን። ስለዚ መንግስቲ ካብ ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻን ቤት ምኽሪ ሃገራዊ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊን ብዛዕባ እንታይነትን ስፍሓትን ናይቲ ጸገምን ንዕኡ ዝወሃብ ግቡእ ምላሽን ህጹጽ ምኽሪ ክሓትት ንመክር። (113.43)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ሃገራዊ ቤት ምኽሪ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ፡ ኣብ ህንጻታት ደረጃ ምውሳኔ ዝምልከት ኣረኣጳይ ንምድጋፍ፡ ምስ ተቐጻጻሪ ድሕነት ህንጻ፡ ንመምርሒ ምቕራብ መቐየሪ ምቁጽጻር ባርዕ ሊፍት ይግምግሞ ኣሎ። ብተወሳኺ ንኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ብምድህሳስ መፍትሕ ምልዓል፡ ከምኡ'ውን ዓይነት መፍትሕ፡ ንመጥፋእቲ ሓዊ ብኸመይ ከም ዝዕደል ንምፍላጥ ይርከቡ።

**ለበዋ 28፡ ነፍሲ ወከፍ መጓዓዝያ ጋዝ፡ ኣብ ስርዓቱ ዝርከብ ነፍሲ ወከፍ [ናይ ሻምብቆ ምፍላይ] ቫልቭ እንተወሓደ ኣብ ሰለስተ ዓመት ሓደ ግዜ ተበጻሕነቱ ክምርምርን ከም ኣካል ናይቲ ኣብ ድሕነት ጋዝ ዝገብሮ ገምጋም፡ ውጽኢት ናይቲ መርመራ ናብ ፈጻሚ ስራሕ ጥዕናን ድሕነትን ክሕብርን ብሕጊ ክግደድ። (113.44)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ተበጻሕነትን ተግባርን ከምዚኣም ዝኣመሰሉ ቫልቭታት ኣብ ህጹጽ እዋን ቀረብ ጋዝ ደው ብምባል ጥዕናን ድሕነትን ንምርግጽ ቁልፊ ምኃን ዝገልጽ ውጽኢት መርመራ ንሰማማዕ። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሰለስተ ዓመት መርመራታት ግቡእ ክኸውን ይኽእል እዩ፡ ካልእ መርመራታት ብተደጋጋሚ ክግባር ዘለዎ ወይ ድማ ዝነውሐ ፍልልይ ዝምቐእ ኩነታት ክህሉ ይኽእል።

ነዚ ንምሕባር ድማ ፈፃሚ ስራሕ ጥዕናን ድሕንነትን (HSE) ምስ ወሰንቲ መዳርግቲ አካላት ብምትሕብባር ሙሉእ ብሙሉእ ካርታ ንምስራሕን ንምርዳእን ይሰርሕ ኣሎ፤

- ሁሉው ኣገባባት ቅንዕና ስርዓት፣ ድሕሪ ትራጀዲ ግረንፈል ኣብ ምድላዎት ኣጥፊተር ዝመጽእ ለውጢ ብምጥቃስ፤
- ኣብ መንጎ ኣጥፊተራት ኔትወርክ ጋዝ፣ ወነንቲ ህንፃታት/ሓተትቲ ሰባት/ወነንቲ መሬት ዘሎ ምትእስሳር፣ ምስ ሻምብቆታት መነፀሊ ሻልብታት ዝፍጠሩ ጉዳያት ምስተለለዩን ናብ ፍታሕ ዝረኽቡሉ መንገድታትን ዘጋጥሙ ብድሆታት ንምርዳእ።

ነዚ መርትዖታዊ መጽናዕቲ ብምጥቃም HSE ክሰብ መጋቢት 2025 ናይ መጀመርታ ኣማራጺታት ከማዕብል እዩ፣ ምስ ዝምረጽ ኣማራጺ ንቕድሚት ንምውሳድ ዝቐረበ ናይ ግዜ ሰሌዳ።

**ለበዋ 29፡ መንግስቲ ብሃገር ደረጃ ነዘም ዝስዕቡ ኣገልግሎታት ንምሃብ እኹል ጸጋታት ዘለዎ [ናጻ ኮሌጅ ባርዕን ህይወት ኣድሕንን] ብቕልጡፍ ክምስርት፤**

- a) ኣብ ኩሉ ደረጃታት ካብቲ ብውልቀ ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ዝወሃብ መመላእታ ዝኾነ ግብራዊ ስልጠና፤
- b) ተመኩሮ ንምክፋልን ፅቡቕ ልምዲ ንምድንፋዕን ብመልክዕ ኣስተምህሮታትን ሰሚናራትን ኣብ ዝተፈላለዩ መዳያት ስራሕ ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን፤
- c) ዓበይቲ ባርዕ ሓዊ ሓዊሱ ንስራሕ ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ክጸልዉ ዝኽእሉ ጉዳያት መጽናዕቲ፤
- d) ኣድማዕነት ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ብሃገር ደረጃን ድሕንነት መጥፋእቲ ሓዊን ህዝብን ንምርግጋፅ ዝምቐኡ መሰርሒታት፣ ፖሊሲታትን ኣሰራርሓታትን ምምዕባል፤
- e) ንኣካዩድቲ ክፍሊ ቁጽጽር ሓዊሱ ንላዕለዎት ኣካዩድቲ ሃገራዊ ደረጃታት ብቕዓት ምሕደራ ምቕማጥን ምዕቃብን፡ ከምኡ'ውን ንላዕለዎት መዳርግታት ናይ ምሕደራ ስልጠና ምሃብን ስሩዕ ገምጋምን ንኸምዚኣም ዝኣመሰሉ ደረጃታት ብምውካስ። (113.51)

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ብግቡእ ስልጠና ከምዝወሃቦን ልዑል ደረጃታት ከምዝሕሎን ምርግጋጽ ኣገዳሲ ምዃኑ ንፈልጥ ኢና። ኣብ 2023 ኣብ HMICFRS' spotlight report ብዛዕባ ክብርታትን ባህልን ኣብ ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ከም መሰርሒ ኣብዘም መዳያት ንዘጋጥሙ ብድሆታት ንምምካት'ውን ኮሌጅ ምፍጣር ተመኺሩ ነይሩ።

ኮሌጅ ምምስራት መባታዊ ሕገ ዝሓትት ኮይኑ ምምኽኻር ድማ ኣድላዪ ቀዳማይ ስጉምቲ እዩ። ካብ ሓጋይ 2025 ጀመሩ፡ እቲ ኮሌጅ ክፍጽሞም ዝጥዕሙ ተግባራትን ብኸመይ ብዝበለጸ ክውነንን ክቐርብን ከም ዝኸእልን፡ እንተላይ ንኹሎም እቶም መርማሪ ዝመኸሩ ተግባራት ኣብ ግምት ብምእታው ክንመክር ኢና። ምስ ዝተፈላለዩ ሰባትን ትካላትን ምትእስሳርን ምስማዕን እማመታትና ከሓይል እዩ።

ብኣግኡ ቀዳምነት ዝወሃቦ ስራሕ ምስ መሻርኽቲ ዓውዲ ነቲ ዕዉት ኮሌጅ ዘቐርቦ ናይ ሓቂ ዓለም ውጽኢት ምስምማዕ ክኸውን እዩ፤ ንኹሉ ተወሳኺ ስራሕ ምሕባር።

**ለበዋ 30:** [እቲ ኮሌጅ] ንጠለባት ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ብሃገር ደረጃን ንጠለባት ቦርድን ምላሽ ንምሃብ፡ ስርሑ ንምምሕዳርን ስርሑ ንምምዕባልን እኹል ስፍሓት ዘለዎም ቀወምቲ ሰራሕተኛታት ክህልዎ ይግባእ። እቲ ኮሌጅ ንግብራዊ ስልጠናን ትምህርትን ዝኸውን መሳለጥያታት ሓዊሱ ቀወምቲ መሳለጥያታት ክረክብ ከድልዮ እዩ። መብዛሕትኡ ስልጠናን ትምህርትን ከምቲ ኣጋጣሚ ዝጠልቦ ካብ ኣብ መላእ ሃገር ዝርከቡ ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ብዝተሳእሉ ምቹእ ተመኩሮ ዘለዎም መጥፋእቲ ሓዊ ክወሃብን ክምራሕን ንኣስብ። (113.53)

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ለበዋ 29 ርኣ። እዚ ድማ እቲ ኮሌጅ ክፍጽሞም ዝምጥኑ ተግባራትን ብኸመይ ብዝበለጸ ክውነንን ክቐርብን ከምዝኸእልን ብዝግበር ምምኽኻር ክማረኽ እዩ።

**ለበዋ 31:** ናይ ክቡር ተቐጻጻሪ ኣገልግሎት ኮንስታቡላሪን ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ("እቲ ተቐጻጻሪ") ንብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን ብዝተኸእለ መጠን ቀልጢፉ ክምርምርን ብዛዕባ፤

- a) ሕጂ እቲ ናይ ቁጽጽር ክፍሊ ምስቲ ትካል ክሳብ ክንደይ ከምዝተዋሃሃደ፤
- b) ሰራሕተኛታት ቁፅፅር ክፍሊ ዘድልዮም ስልጠና ንምልላይ፣ ውፅኢታዊ ስልጠና ንምሃብን ውፅኢቱ ንምምዝጋብን ዝግበር ምድላዎት ኣድማዕነት፤
- c) ብኣፈሻ ውፅኢታዊነት ናይቲ ቁፅፅር ክፍሊ፤
- d) እቲ ናይ ቁጽጽር ክፍሊ ካብቶም ብቐጥታ ብባርዕ ወይ ካልእ ህጹጽ ኩነታት ዝተሃስዩ ሰባት ንዝቐርብ ምኽርን ኣገዝን ንዝቐርብ ብዙሕ ቁጽሪ ዘለዎ ተደጋጋሚ ሕቶታት ናይ ምሕላው ዓቕሙ፤ እና
- e) ጽሬትን ኣድማዕነትን ምድላዎት ርክብ ኣብ መንጎ ክፍል ቁጽጽርን ኣዛዚ ፍጻሞታትን። (113.55)

**ናይ ክቡር ተቐጻጻሪ ኮንስታቡላሪን ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን (HMICFRS) ነዚ ለበዋ ይቕበሎ።**

HMICFRS አብ ቀረብ እዋን ንብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን አብ ለካቲት 2024 ብዛዕባ ኣድማዕነቶም፣ ብቕዓቶምን ምሕደራ ህዝቦምን ፈቲኹ እዩ። እቲ ርክብት አብ ሕዳር 2024 እዩ ተሓቲሞ።

ብሓፈሻ HMICFRS ብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን ካብቲ ቅድሚ ሕጂ አብ ጥሪ 2022 ዝገበርዎ መርመራ ጀሚሩ አብ ኣፈጻጽምኡም ርኡይ ምምሕያሽ ከምዘርኣዩ ረኺቡ። ብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን ብዛዕባ ሓደጋ ዘለዎ ርድኢት ኣመሓይሹ፣ ንባርዕ ሓዊ ቅልጡፍ ምላሽ ምሃብ ይቕጽል ኣሎ፣ ንዓባይትን ብዙሓት ትካላትን ዝፍጸሙ ፍጻሜታት ምላሽ አብ ምሃብ ድማ ብሉጽ ኮይኑ ይረኣ።

**ለበዋ 32: ኢንስፔክቶሬት ብዝተኻእለ መጠን አብ ዝሓጸረ እዋን ንብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን ክምርምርን ብዛዕባ'ቲ አብ ኩሉ ደረጃታት ዝርከቡ ኣዘዝቲ ፍጻሜታትን ቀጻሊ ብቕዓቶምን ንምግምጋም ዝገበሮ ምድላዎት ክምርምርን ጸብጻብ ክህብን፡ ብመስርሕ ዳግመ ምጽዳቕ ይኹን ብኻልእ መንገዲ። (133.56)**

**ናይ ክቡር ተቐጻጻሪ ኮንስታቡላሪን ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን (HMICFRS) ነዚ ለበዋ ይቕበሉ።**

ለበዋ 31 ርኣ።

**ለበዋ 33: ኢንስፔክቶሬት ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፉ ንLFB ብመሰረት ዓንቀጽ 7(2)(መ) ሕገ ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ምድሓንን 2004 ሓበሬታ ንምእካብ፡ ንምኽዛንን ንምዝርጋሕን ዝገበሮ ምድላዎት ክምርምርን ጸብጻብ ክህብን፡ ብፍላይ ድማ ልዑል ሓደጋ ዘለዎም መንበሪ ህንጻታት ንምልላይን ምስኦም ዝተኣሳሰር ሓበሬታ ንምእካብ፡ ንምኽዛንን ንምዝርጋሕን ዝገበሮ ምድላዎት ክምርምርን ክሕብርን እዩ። (113.57)**

**ናይ ክቡር ተቐጻጻሪ ኮንስታቡላሪን ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን (HMICFRS) ነዚ ለበዋ ይቕበሉ።**

ለበዋ 31 ርኣ።

**ለበዋ 34: ብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን ካብ ዝሓለፉ ፍጻሜታት፡ መርመራታትን መጽናዕትታትን ዝተማህረ ትምህርቲ ንምእካብ፡ ንምሕሳብን ብኣድማዒ መንገዲ ንምትግባርን ውጽኢታዊ ናይ ደው ዝበለ ምድላዎት ክገብር። እቶም ምድላዎት ብዝተኻእለ መጠን ቀለልቲ፣ ተዓጻጻፊን ዝኾነ ይኹን ግቡእ ለውጢ አብ ተግባር ወይ ኣሰራርሓ ብቕልጡፍ ከም ዝትግበር ዘረጋግጹ ዓይነት ክኾኑ ይግባእ። (113.58)**

**ብርጌድ መጥፋእቲ ሓዊ ለንደን (LFB) ነዚ ብቕጥታ ንዓኣቶም ዝዓለመ ሓዊሱ ንኹሉ ዝምልከቶም ለበዋታት ይቕበል።**

LFB ካብ ፍጻሜታት ትምህርቲ ክረክብን ጽቡቕ ተግባር ኣብ መላእ ትካልን ምስ ወሰንቲ ትካላትን ክካፈልን ቃል ኣትዩ ኣሎ።

ካብ ስርሒታዊ ፍጻሜታት ዝመጽእ ትምህርትን መረዳእታን ምእካብ ተመሓይሹ፡ ምስ ትምህርቲ ብዝምልከት ናብ ዝያዳ ክፋትን ደጋፍን ኣገባብ ተሰጋጊሩ፡ እዚ ድማ ካብ ካልኣት ዓውድታት ከም ጥዕናን ኣኼታንን ዝመጽእ ብሉጽ ተሞክሮ ዘንጸባርቕ እዩ።

ንዕላማታት ትምህርቲ ኣገደስትን ዓበይትን ፍጻሜታት ቀዳምነት ይወሃበም፣ ምእንቲ ተመሳሳሊ ፍጻሜታት ዳግማይ እንተተፈጠሩ፣ ብዝተኻእለ መጠን ሓበሬታ ብቕልጡፍ ምስ ሰራሕተኛታት ክካፈል።

ብርጌድ ሓድሽ ቡለቲን ኣተኣታትዩ ኣሎ - ስርሒታዊ ዜና ፍላሽ - ብቕልጡፍ ንሓደጋ ወሳኒ ሓበሬታ ብቐጥታ ንሰራሕተኛታት ስርሒት ንምሃብ፡ እዚ ውን ምስ ስርሒታዊ ትምህርቲ ብዝተኣሳሰር ክትፈልጡ ዘለካ ካብቲ ጽቡቕ ክትፈልጡ ዘለካ ዝፈልዮን ስርሒታዊ ሓደጋታት ኣለልዩን።

**ለበዋ 35፡ ከም ኣካል ናይ ምስትንፋስ መሳርሒ ትሑት ሓይሊ ዘለዎም ብባህርያቶም ውሑሳት ሬድዮታት ምጥቃም ዝቕጽሉ ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን፡ ነቶም ተቐጻሊ ጋዛት ናይ ምውላዕ ሓቀኛ ሓደጋ ንዘለዎ ኩነታት ጥራይ ክሕዙን ብሓፈሻ ድማ ዝለዓለ ሓይሊ ዘለዎን ሬድዮታት ክጥቀሙን፡ ብፍላይ ኣብ ልዑል ህንጻታት ክሕዙ ክሓስቡ። (113.59) ዝብል ጽሑፍ ኣሎ።**

**ሃገራዊ ቤት ምክሮ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሎ።**

NFCC ኣብዚ እዋን ብደረጃ ከባቢ እንታይ ምድላዎት ይግበር ከምዘሎን ነዚ ለበዋ ንምምላእ ንኣገልግሎታት ደገፍ እንታይ ሃገራዊ ደገፍ ክግበር ከምዝኻእልን ንምርዳእ ንኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይምርምር ኣሎ።

NFCC ክሳብ መወዳእታ ሚያዝያ 2025 ውጥን ኣወሃህቦ ከዳሉ እዩ፣ ብሰንኪ እዚ እንታይ ዓይነት ስጉምታት ከምዝወስዱ ከቐምጥ እዩ።

**ለበዋ 36፡ ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ንኩሎም መጥፋእቲ ሓዊ ዲጂታላዊ ሬድዮ ምቕራብ ኣብ ግምት ክኣትዉ። (113.60)**

**ሃገራዊ ቤት ምክሮ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሎ።**

ለበዋ 35 ርኣ።

**ለበዋ 37፡ ርክባት ሬድዮ ብባህሪ ኣብ ዝተወሰኑ ከባቢታት ዘተኣማምን ስለዘይኮነ፡ መጥፋእቲ ሓዊ ንዝጠፍኦ ርክባት ብግቡእ ምላሽ ንክህቡን ብኸመይ ከም ዝምለስዎ ንክርድኡን ክስልጡን ንመክር። (113.61)**

**ሃገራዊ ቤት ምኽሪ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሎ።**

NFCC ንትሕዝቶ ሃገራዊ ስርሒታዊ መምርሒታት ዳህሲሱ፡ ንኣገልግሎት ባርዕን ህይወት ኣድሕንን ዳህሳስ ብምግባር፡ ንቕሓትን ስልጠናን ንምድጋፍ እንታይ ዓይነት ተወሳኺ ስጉምታት ክወሃብ ከምዝኽእል ንምፍላጥ ይሰርሕ ኣሎ።

NFCC ክሳብ መወዳእታ ሚያዝያ 2025 ውጥን ኣወሃህባ ከዳሉ እዩ፡ ብሰንኪ እዚ እንታይ ዓይነት ስጉምታት ከምዝወስዱ ከቕምጥ እዩ።

**ለበዋ 38፡ መሰረታዊ ስልጠና ኣብ ኣቃውማን ኣሰራርሓን ስርዓተ ቀረብ ማይ፡ እንተላይ ኣብ ጥቕሚ ዝርከቡ ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሃይድራንትን ስርሖምን ንኹሎም መጥፋእቲ ሓዊ ክወሃብ። ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ዋሕዚ ማይን ፀቕጥን ንምዕባይ ዝሕግዙ ውፅኢታዊ ስጉምታት እውን ስልጠና ክወሃብ ይግባእ። (113.62)**

**ሃገራዊ ቤት ምኽሪ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሎ።**

NFCC ንትሕዝቶ ሃገራዊ ስርሒታዊ መምርሒታት ዳህሲሱ፡ ንኣገልግሎት ባርዕን ህይወት ኣድሕንን ዳህሳስ ብምግባር፡ ንቕሓትን ስልጠናን ንምድጋፍ እንታይ ዓይነት ተወሳኺ ስጉምታት ክወሃብ ከምዝኽእል ንምፍላጥ ይሰርሕ ኣሎ።

NFCC ክሳብ መወዳእታ ሚያዝያ 2025 ውጥን ኣወሃህባ ከዳሉ እዩ፡ ብሰንኪ እዚ እንታይ ዓይነት ስጉምታት ከምዝወስዱ ከቕምጥ እዩ።

**ለበዋ 39፡ ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ምስቶም ኣብ ከባቢኦም ዝርከቡ ሕጋዊ ትካላት ማይ ዝተሰማምዑሉ ፕሮቶኮል ክምስርቱን በብእዋኑ ክግምግሙን፡ ኣብ መንጎኦም ምስ ቀረብ ማይ ንዕላማታት መጥፋእቲ ሓዊ ብዝተኣሳሰረ ውጽኢታዊ ርክብ ንክህሉ። (113.63)**

**ሃገራዊ ቤት ምኽሪ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሎ።**

NFCCን መሪሕ ሓለፍቲ ኣገልግሎት መጥፋእቲ ሓዊን ንማይ ምስ ትካላት ማይ ብኸመይ ነቲ ዝጸንሐ ምድላዎት ከምዘሓይልን ምስ ኣፍዋትን ኣብ መንጎ ኣገልግሎታትን ትካላት ማይን ኣብ ዝግበር ርክብ ክመጽእ ዝኽእል ምምሕያሻት ንምልላይ ይዘራረቡ ኣለዉ።

NFCC ክሳተፊ መወዳጀት ሚያዝያ 2025 ውጥን አወሃህባ ከዳሉ እዩ፣ ብሰንኪ እዚ እንታይ ዓይነት ስጉምታት ከምዝወስዱ ከቐምጥ እዩ።

**ለበዋ 40፡ ትካል ደረጃታት ብሪጣንያ ንBS 750 አሙላይሹ፡ እቲ ኣብ ሕጡብ-ጽሑፍ 10.2 ዝጠቐሶ ዋሕዚ ምውህሃድ (flow coefficient) ዝዕቀነሉ ኩነታት መግለጺ ከካትት እዩ። (113.64)**

**ትካል ደረጃታት ብሪጣንያ (BSI) ነዚ ለበዋ ይቕበሎ።**

ብመሰረት እዚ ንBS 750 ከማሓይሹን ነቲ ዝተመሓየሸ ደረጃ፡ ነቲ ልሙድ መስርሕ ምምዕባል ደረጃታትን ናይ ህዝቢ ምክክር ግዜን ተኸቲሎም፡ ኣብ መወዳጀት 2025 ክዘርግሎም ትጽቢት ክገብሩ እዮም።

**ለበዋ 41፡ ሃገራዊ ቤት ምክሪ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ፡ ሰራሕተኛታት መጥፋእቲ ሓዊ ብናይ ገዛእ ርእሶም ተበግሶ ካብ መምርሒታቶም ንክይወጹ ተስፋ ክቐርጹ ኣለዎም ድዩ፡ እንተኾይኑ ድማ ኣብ ምንታይ ኩነታት ክሓስቡን ንክምኡ ዓይነት ኩነታት ብኸመይ ምላሽ ከም ዝህቡ ግቡእ ስልጠና ክህቡን ኣለዎ። (113.65)**

**ሃገራዊ ቤት ምክሪ ሓለፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሎ።**

መጥፋእቲ ሓዊ ኣብ ኣዝዩ ልዑል ሓደጋን ዳይናሚክን ሃዋህወ ኮይኖም ንለውጢ ምላሽ ምሃብ ንውሑስ ኣሰራርሓ ስራሕ ኣገዳሲ ዝኾነሉ ሃዋህወ ይሰርሑ። ኣብ ሃዋህወ ስራሕ ዝመጽእ ለውጢ፡ ኣብ ሓቀኛ ግዜ ናይ ምትሕልላፍ ክእለት፡ ከምኡ'ውን ኣብ ገለ እዋናት ካብ ዕላማታት ምዝንባል ኣድላይነት፡ ኣገዳሲ እዩ።

NFCC ብዛዕባ መግለጺን ምሕታትን ሰራሕተኛታት ዝምልከት ዝነበረ ኣገዳሲ መምርሒታት ገምጋሙ፡ ኣብዚ መዳይ ንቐሓትን ስልጠናን ዝድግፉ ተወሳኺ ስጉምታት እንታይ ክኾኑ ከምዝክእሉ ንምፍላጥ ንኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ዳህሳስ ይገብር ኣሎ።

NFCC ክሳተፊ መወዳጀት ሚያዝያ 2025 ውጥን አወሃህባ ከዳሉ እዩ፣ ብሰንኪ እዚ እንታይ ዓይነት ስጉምታት ከምዝወስዱ ከቐምጥ እዩ።

**ለበዋ 42፡ ሕጊ [ሲቪላዊ ሓደጋታት] [2004] ክግምገምን ንዝተመደበ ጸሓፊ ጉዳያት ወጻኢ ኣብ ክንድኡ ንውሱን ግዜ ናይ ምድብ 1 መልሲ ዝህብ ሰብ ስራሕቲ ናይ ምፍጻም ስልጣን ክወሃቦን ኣብ ግምት ክኣቱ። (113.67)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ቤት ጽሕፈት ካቢና ሚኒስትራት ምስ ካልኣት ክፍልታት መንግስቲ ብምምክኻር፡ ሕጋዊ ናይ ምትእትታው ስልጣን ክግምገም እዩ።

**ለበዋ 43፡ ደንቢ 23 ናይ ሲቪላዊ ሓደጋታት ሕገ 2004 (ትልሚ ህጹጽ ሓደጋ) ደንቢ 2005፡ ሓደ ምድብ 1 መልሲ ዝህብ ሰብ ንንጥፈታት ዝምልከቶም ወለንታዊ ትካላት መደባቱ ክገብር ከሎ ኣብ ግምት ከእቱ ይጠልብ። ስለዚ እቲ ደንቢ ክመሓየሽ ንላቦ፣ ምድብ 1 ግብረ መልሲ ዝህቡ ሰባት ኣብቲ ንህጹጽ ኩነታት ናይ ምድላውን ምላሽ ናይ ምሃብን ሓላፍነት ዘለዎም መዳያት ምስቶም ወለንታዊ፣ ማሕበረሰባውን እምነትን ትካላት ሽርክነት ክምስርቱን ክሕልዉን ይግደድ። (113.68)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ኣብ ኩሉ መዳያት ጽንዓት ወለንታዊ፣ ማሕበረሰባውን እምነትን ጽላት (VCFS) ዘለዎ ኣገዳሲ ተራ ኣፍልጦ ንህብን ምስዞም ጉጅለታት ዝያዳ ድልዳል ዝምድናን ምትሕብባርን ንምህናጽ ቃል ኣቲና ኣለና። እንተኾነ ግን ብሰንኪ ዝተፈላለዩ ባህሪ ናይቲ ዓውዲ፣ ቅልጡፍ ምምኽኻር ንሕና ነቕርብን ውጽኢቱ ድማ ኣብ መወዳእታ 2025 ከነረጋግጽ ኢና። ሕጋዊ ግዴታ ምቕማጥ ዝሓየለ ጽምዶ ንምዕዋት እቲ ዝበለጸ መገዲ እንተኾይኑን ዝኾነ ሓድሽ ሕጋዊ ግዴታ ኣብ ልዕሊ ክልቲኦም ህጹጽ ምላሽ ዝህቡን ንባዕሎም ትካላት VCFSን ብፍላይ ኣብተን ኣብ ማሕበረሰባት ዝተሰረታ ንኣሸቱ ትካላት፡ ከምተን ንማሕበረሰብ ግረንፈል ኣብ ምድጋፍ ኣዝዩን ወሳኒ ዝነበራ፡ እንታይ ጸር ክህልዎ ከምዝኽእልን ክንሓስበሉ ይግባእ።

**ለበዋ 44፡ እዚ ሕጂ ዘሎ መምርሒ ንህጹጽ ኩነታት ምድላው ኣብ ሓያሎ ሰነዳት ዝርከብ ኮይኑ፡ ኩሎም ካብ መጠን ንላዕሊ ነዊሕን ብገለ መዳይ ድማ ግዜኦም ዝሓለፎምን እዮም። እቲ መምርሒ ክኸለስ፣ ንውሓቱ ክቕንስን ኣብ ሓደ ሰነድ ክጥርነፍን ንመክር እዚ ድማ እቶም ነቲ ምላሽ ዝመርሑ ሰባት ንሕውዮት ዘድልዮም ነገራት ኣብ ግምት ከእትውዎ ከምዘድልዮም፣ ተቓላዕቲ ሰባት ምልላይ ከምዘድሉ፣ ምስ ወለንታዊ፣ ማሕበረሰባውን እምነታውን ጉጅለታት ምትሕብባር ምልላይን ምርግጋጽን ኣገዳስነቱ ዝያዳ ትኹረት ዝህብ እዩ። ከምኡ'ውን ምስ ሕገ ማዕርነት 2010 ዝሰማማዕ እዩ። (113.69)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ምሉእ ብምሉእ ኣብ ውጽኢት ናይቲ ናይ ጽንዓት ገምጋም ረቕቲ ክንገብሮ ኢና። ከም ቀዳማይ ስጉምቲ፡ ነቲ ዝተመሓየሽ ናይ ከባቢ ምላሽ ዝህቡ መምርሒታት 'ምልላይን ምድጋፍን ተቓላዕቲ ሰባት' ኣብ ጽድቕ 2025 ክንዝርግሑ ኢና።

**ለበዋ 45፡ ንሰብኣዊ ምኽንያታት ታሽዓይ መትከል ውጽኢታዊ ምላሽን ምሕዋይን ብምግባር ብግልጺ ኣፍልጦ ክወሃቦ። (113.69)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ምሉእ ብምሉእ ኣብ ውጽኢት ናይቲ ናይ ጽንዓት ገምጋም ረቕቲ ክንገብሮ ኢና።

**ለበዋ 46፡ ፍጻሜታት ግን፡ ብፍላይ አብቲ ሓይ ከባቢ ዝጽሎ ኩነታት፡ ብዛዕባ እንታይነት ምድላዎት ወርቂ ለንደን ዝያዳ ብንጹር ምርዳእ ከምዘድሊ ኣርእዮም። ስለዚ እቲ ብዛዕባ ኣሰራርሓ ናይቶም ምድላዎት ዝምልከት መምርሒ ክኸለስን ነቶም ዘለዉን ሓይስቲ ዝተመዘዙን ዋና ኣካዮድቲ ስራሕ ምስ መትከላቱ ከም ዝፋለጡ ንምርግጋጽ ስሩዕ ስልጠና ክወሃቦምን ንመክር። (113.70)**

**መንግስቲ ነዚ ናብ ምምሕዳራት ከባቢ ለንደንን ንዘባዊ ቦርድ ጽንዓት ምምሕዳራት ከባቢ ለንደንን ዝቐረበ ለበዋ ይድግድ።**

ናይ ለንደን ናይ ምጽዋር መሓውራት ብመሰረት ሕጊ ሲቪላዊ ሓይጋታት 2004ን ሕጋዊ መምርሕኡን ህጹጽ ድልውነትን ተቐጫጡ ኣሎ። እዚኦም ሓይ ስትራተጂካዊ ፓን-ለንደን ብዙሕ ትካላት ሽርክነት ከምኡ'ውን ንነፍሲ ወከፍ ከባቢ ለንደንን ከተማ ለንደንን ዝተፈላለዩ 'ቦሮ ረዚሊ ንስ ፎረም' ሽርክነት ይድልዮም።

ዘባዊ ቦርድ ጽንዓት ምምሕዳራት ከባቢ ለንደን ንከባብያዊ ምምሕዳራት ከባቢ ለንደን ብመሰረት ሕጊ ሲቪላዊ ሓይጋታት 2004 ናይ ምጽዋር ሓላፍነቶም ንኸወስዱ ይድግድ። እዚ ድማ ዋንነት ናይቲ ቦርድ ካብ ባርዕ ግረንፈል ታወር ጀሚሩ ንምጽጋን ክሰርሕ ዝጸንሐ ምድላዎት ወርቂ ለንደን ዘጠቓልል እዩ።

እዚ ድማ ንኣገባባት ስርሒት ለንደን ጎልድ ምዕራፍ፣ ንዋና ኣካዮድቲ ስራሕ እዋናዊ መምርሒ ምሕታም፣ ካብ ዘባዊ ቦርድ ጽንዓት ንከባብያዊ ሰበስልጣን ኣብ ምፍላጥ ህጹጽ ፍጻሜ ንጡፍ ጽምዶ፣ ከምኡ'ውን ንኹሎም ዋና ኣካዮድቲ ስራሕ ለንደንን ካልኣት ላዕላዎት ሓላፍቲ ቤት ምኽርን ብዛዕባ ኣብ 2025 ክቐርብ ዝተሓሰበ ምድላዎት ለንደን ወርቂ ዝምልከት መደብ ስልጠና ምምዕባል ዘጠቓለል እዩ። ነዚ ናይ መርመራ ለበዋ ከምዘማልኡ ንምርግጋጽ ኣብዚ ዓመት ተወሳኺ ዳግመ ግምት ኣገባባት ለንደን ወርቂ መደብ ተታሒዙ ኣሎ።

**ለበዋ 47፡ ከባብያዊ መድረኻት ጽንዓት፡ ንህጹጽ ኩነታት ውጽኢታዊ ስልጠና፡ ምድላውን ውጥንን ንምርግጋጽ ሃገራዊ ደረጃታት ክቕበሉን፡ ጉድለታት ንምልላይን ተግባራዊነት ንምርግጋጽን ነጻ ናይ ኦዲት መደባት ክወስዱን። (113.71)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ኣብ ከባብያዊ መድረኻት ጽንዓት ትጽቢታት ንምንጻር ሃገራዊ ደረጃታት ጽንዓት ንከባብያዊ መድረኻት ጽንዓት (LRFs) ከነጽርዮምን ከነመሓይሾን ኢና። ምምዕባል ሰርቲፊኬትን ብቕዓትን ሓዊሱ ግቡእ ደረጃታት ምርግጋፅ ንምውሳኔ ተወሳኺ ስራሕ ክስራሕ እዩ። እዚ ድማ ምምዕባል ሰርቲፊኬትን ብቕዓትን ሓዊሱ ምምሕዳር ከባቢታትን መድረኻት ፅንዓት ከባቢን ንኣወሃህባ ስልጠናኦም ብኣንጻር ሃገራዊ ማዕቀፍ ብቕዓት ንምርግጋፅ ዘኸእል እዩ።

ብተወሳኺ ኣብ 2021 ካብ ምትእትታው ቀንዲ ዓቕምን ምወላ ውሽጣዊ መድረኻት ጽንዓት ስዒቡ፡ ኣፈጻጽማ፡ ዓቕምን መድረኻት ጽንዓት ከባቢ ብዝበለጸ ንምርዳእ መስርሓት ክንሃንጽ ጸኒሕና ኢና። ብመንገዲ Stronger LRF trailblazers ሓዊሱ LRFs ንምሕያል ብሓባር ዝያዳ ክንሰርሕ ቃል ኣቲና ኣለና።

ብተወሰኑ ድሮ ወግዳዊ ጸብጻብ አተኣታትና አለና፡ ድልውነት ናይ ከባቢ መድረኽት ጽንዓት ብዝበለጸ ንምርዳእ፡ መስርሕ ምምዘን ዓቕሚ ከባቢ ኣብ ባቡር ንክህልወና፡ ከምኡ'ውን ንናይ ከባቢ መድረኽት ጽንዓት ሓድሽ መዛኑ ገምጋም ፕሮቶኮል ንምፍታን መደብ ኣውጺእና አለና፡ ንጥፈታቶም ውጥን፡ ምላሽን ምሕዋይን ንምግምጋም ብሓባር ክሰርሑ፡ እንተላይ ስልጠና፡ እዚ ድማ ንመንግስታውን ከባብያውን ሽርክነታት ጥንካራታቶምን ድኽመታቶምን ኣበይ ከምዘሎ ንክርድኡን ምምሕያሻት ክድርኹን ክሕግዞም እዩ።

**ለበዋ 48፡ ብናይ ከባቢ ምምሕዳራትን ካልኣት ምድብ 1 ምላሽ ዝህቡን ዝወሃብ ስልጠና ድግግምን ጽሬትን ብናጻ ዘረጋግጽ ኣገባብ ክተኣታቶ። (113.71)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ኣብ መላእ ደረጃ ምላሽ ዝህቡ ትካላት ብመሰረት ሕጊ ሲቪላዊ ሓደጋታት ሓላፍነቶም ንክፍጽሙ ዝድግፉ ብርክት ዝበሉ ተቐጻጻርትን ኣካላት ኣለዉ። ንጽንዓት ስልጠና ንምምሕያሽን ንጹር ትጽቢታት ኣብ ምቕማጥን ክንገብሮ ዝግበኣና ዝያዳ ከምዘሎ ንፈልጥ ኢና። ስለዚ ንናጻ ቤት ምክሪ ክእለት ዘፈር ሃገራዊ ደረጃታት ሞያ ዳግመ ግምት ክገብር ትእዛዝ ሂብናዮ ኣለና። እዞም ሓደስቲ ደረጃታት ሰባት ኣብ ናይ ምጽዋር ተራኣም ብቕዓት ንክኾኑ ዘድልዮም ፍልጠትን ክእለትን ዘቐምጡን ጽሬትን ተረባሕነትን ስልጠና ዘመሓይሹን እዮም። ኣብ ሚያዝያ 2025 ዝጀምር ኣካዳሚ ተጻዋርነት ዓባይ ብሪጣንያ (UKRA) ኣብዘም ደረጃታት ዝተመርኮሰ ስርዓተ ትምህርቲ ስልጠና ክህብ እዩ። ኣብ ሃገራዊ ደረጃታት ጽንዓት ንከባብያዊ መድረኽት ጽንዓት ኣብ ለበዋ 47 ዝተጠቕሰ ዓይነትን ድግግምን ስልጠና ትጽቢት ክንገብር ኢና።

ከምኡ'ውን እዚ፡ ብፍላይ ንናይ ከባቢ ምምሕዳር ምድብ 1 መልሲ ዝህቡ ኣመልኪቱ፡ MHCLG ምስ ናይ ከባቢ መሻርኽቲ ብምትሕብባር፡ ምምሕዳራት ከባቢ ብዛዕባ ስልጠናን ምዕባላን ጸብጻብ ዝህቡሉ መስርሕ ንምስፋሕ ክሰርሕ እዩ።

**ለበዋ 49፡ ምምሕዳራት ከባቢ ንኹሎም ሰራሕተኛታቶም፡ እንተላይ ንዋና ኣካዮድቲ ስራሕ፡ ንጽንዓት ከም ዘይነጻጸል ኣካል ሓላፍነቶም ክቕጽርዎ ከሰልጥኑ። (113.73)**

**መንግስቲ ነዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቕረበ ለበዋ ይድግፎ።**

ኩሎም ዝምልከቶም ሰራሕተኛታት ዘድሊ ስልጠና ክወሃቦም ትጽቢት ንገብር። ምምሕዳራት ከባቢ ኣዮኖት ካብ ሰራሕተኛታቶም ምስ ከባብያዊ ድሌታቶም ዝተተልመን ብዝተመጣጠነን መንገዲ ስልጠና ክወስዱ ከምዘለዎም ክውስኑ ስልጠና ክወሃቦም ይግባእ። ኣብ ለበዋ 35 ዝተጠቕሰ ሃገራዊ ደረጃታት ሞያ ነዚ ውሳኔ ክሕግዝ እዩ።

ማሕበር ምምሕዳር ከባቢን ሶሌስን ንዋና ኣካዮድቲ ስራሕ ሰፊሕ ስልጠናታት ይህቡ፣ ገለ ብመንገዲ ኮለጅ ውጥን ህጹጽ እዋን ዝረኽብዎ ሓዊሱ።

አብ ሚያዝያ 2025 ዝጅምር ኣካዳሚ ጽንዓት ዓባይ ብሪጣንያን ማሕበር ምምሕዳር ከባቢን፡ ንዋና ኣካዳሚካዊ ስራሕን ላዕሊዎት ኣካዳሚካዊ ምምሕዳራት ከባቢ፡ ብዛዕባ ምክልኻል ጽንዓት፡ ድልውነትን ምላሽን ዝምልከት ናይ ስልጠና መደብ እውን ከቕርቡ መደብ ኣለዎም።

**ለበዋ 50፡ RBKC ብዛዕባ እቶም ካብቲ ግምብን ኣብ ከባቢኡ ዝርከቡ ህንጻታትን ዝተመዛበሉ ሰባት፡ እንተላይ እቶም ዝጠፍኡ ሰባት ሓበሬታ ዝእክበሉን ዝምዝግብን ውጽኢታዊ ኣገባብ ኣይነበሮን። ከምኡ ዓይነት ዘተኣማምን ሓበሬታ ምጥርናፍ ኣጸጋሚ ኮይኑ፡ ንናይ ከባቢ ምምሕዳር ምድብ 1 ምላሽ ዝህቡ ሰባት ከጋጥሞም ዝኸእል ብድሆታት ከከም ባህሪ ናይቲ ህጹጽ ኩነታት ክፈላለ እዩ። ኩሎም ምምሕዳራት ከባቢ፡ እንተተኸኢሉ ብኤሌክትሮኒካዊ መልክዕ፡ ከምኡ ዓይነት ሓበሬታ ንምርካብን ንምምዝጋብን ዝሕግዙ ሜላታት ክክንጽጹን ኣብ ትሕቲ ዝተፈላለዩ ዝተፈላለዩ ኩነታት ናብ ስራሕ ክእትዉ ክለማመዱን ንመክር። (113.74)**

**መንግስቲ ነዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቕረበ ለበዋ ይድግፎ።**

እዚ ሓላፍነት እዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ቁልፊ ግቡኣት ኣብ ዘነጽር መምርሒ ክገልጹ እዩ። ነዚ ንምግባር ዓቕምን ጠለብን ብህጹጽ ኩነታትን ድሌቶምን ቦቲ ፍጻሎ ዝተሃስዩ ሰባት ዝውሰን ምዃኑ ነስተብህል።

**ለበዋ 51፡ ኩሎም ምምሕዳራት ከባቢ፡ ኣብ ሓጻር ግዜን ንውልቃዊ፡ ሃይማኖታዊን ባህላውን ጠለባቶም ብዘማልእ መንገዱን ሰባት ኣብ ግዝያዊ መንበሪ ኣባይቲ ንምቕማጥ ዘኸእሉም ምክንያታዊ ዝኾነ ምድላዎት ክገብሩ። ከምዚ ዝኣመሰለ ምድላዎት ብዝተኸእለ መጠን ነቶም ኣብ ከባቢኦም ዘለዉ ወሃብቲ ማሕበራዊ ኣባይቲ ከሳትፍ ይግባእ። (113.75)**

**መንግስቲ ነዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቕረበ ለበዋ ይድግፎ።**

ድሮ ምምሕዳራት ከባቢ ብመሰረት ሕጊ ኣባይቲ 1996 ብህጹጽ ኩነታት ንዝተመዛበሉ ሰባት ዳግማይ መንበሪ ገዛ ናይ ምሃብ ሕጋዊ ግዴታ ኣለዎም። እዚ ሓላፍነት እዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ቁልፊ ግቡኣት ኣብ ዘነጽር መምርሒ ክገልጹ እዩ።

**ለበዋ 52፡ ኩሎም ምምሕዳራት ከባቢ ኣብ ውጥናቶም ብህጹጽ ኩነታት ንዝተሃስዩ ሰባት ቅልጡፍ ገንዘባዊ ሓገዝ ንምሃብ ምድላዎት ክካትቱ። (113.76)**

**መንግስቲ ነዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቕረበ ለበዋ ይድግፎ።**

ምምሕዳራት ከባቢ ንከባብያዊ ከባቢታቶምን ንናይ ህጹጽ እዋን ውጥናትን ብዝበለጸ ይርድእዎ እዮም፤ መንግስቲ ግን ምስ ምምሕዳራት ከባቢን ማሕበር ምምሕዳር ከባቢን ብምዃን ውጥናት ንፋይናንሳዊ ደገፍ ብኸመይ ብዝበለጸ ኣብ ናይ ከባብያዊ ምምሕዳራት ህጹጽ ውጥናት ክውሃሃዱ ከምዝኸእሉን ኣድላዪ

አብ ዝኸነሉ እዋን እንታይ ዓይነት ፋይናንሳዊ ደገፍ ክጥዕም ከምዝኽእል ንምውሳኔ ክሕግዝን ቃል ኣትዩ ኣሎ።

**ለበዋ 53: ከም ኣካል ናይቲ ንህጹጽ ኩነታት ዝገብርዎ ውጥን፡ ምምሕዳራት ከባቢ፡ ብዝተኸለለ መጠን ቀጻልነት ደገፍ ንምርግጋጽ፡ ምቹእ ናይ ህጹጽ ምድላዎት ክግበር ምእንቲ፡ ንህላወ ወሰንቲ ሰራሕተኛታትን ክጻወትዎ ትጽቢት ዝግበረሎም ተራን ብዝርዝር ኣብ ግምት ክእትዉ። (113.76)**

**መንግስቲ ነዚ ናብ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቐረበ ለበዋ ዝድግፍ ኮይኑ፡ እዚ ለበዋ ንማሕበራዊ ሰራሕተኛታት ብምጥቃስ ዝቐረበ ምዃኑ ይሕብር።**

MHCLG ምስ ክፍሊ ጥዕናን ማሕበራዊ ክንክንን፡ ክፍሊ ትምህርትን ማሕበር ምምሕዳር ከባቢን ብምትሕብባር፡ መምርሒ ማሕበራዊ ስራሕ ቁልፊ ሰራሕተኛታት ምስቲ ዓውዲ ንክካፈልን ስልጠናታት ምልክት ንክግበረሉን ንምርግጋጽ ቃል ኣትዩ ኣሎ።

**ለበዋ 54: ከም ኣካል ናይቲ ህጹጽ ውጥንኦም፡ ምምሕዳራት ከባቢ፡ ምስቲ ዝበለጸ ዝሰማማዕ ቴክኖሎጂን ምስቲ ከባቢ ዝሰማማዕ ዝተፈላለዩ ቋንቋታትን ተጠቐሞም፡ ምስቶም ኣገዝ ዘድልዮም ሰባት ቀጻሊ ርክብ ንምግባር ውጽኢታዊ ምድላዎት ክገብሩ። (113.77)**

**መንግስቲ ነዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቐረበ ለበዋ ይድግፎ።**

ምምሕዳራት ከባቢ ድሮ ብመሰረት ሕጊ ሲቪላዊ ሓደጋታት 2004 ብስርሖም ኣቢሎም ሕጋዊ ግዴታ ኣለዎም። እዚ ሓላፍነት እዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ቁልፊ ግቡኣት ኣብ ዘነጽር መምርሒ ክገልጹ እዩ።

**ለበዋ 55: ኩሎም ምምሕዳራት ከባቢ ኣብ መደባቶም ንህጹጽ ኩነታት ምላሽ ንምሃብ፡ ብዝኸነ ይኹን ውህደት ዘመናዊ ኣገባብ ርክብ ንህዝቢ ሓበሬታ ንምሃብ ምድላዎት ክካትቱ፡ ነቶም ሓላፍነት ዝስከሙሉ ከባቢታት ዝያዳ ውጽኢታዊ ክኸውን ተኸእሎ ኣሎ። (113.78)**

**መንግስቲ ነዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ዝቐረበ ለበዋ ይድግፎ።**

ምምሕዳራት ከባቢ ድሮ ብመሰረት ሕጊ ሲቪላዊ ሓደጋታት 2004 ብስርሖም ኣቢሎም ሕጋዊ ግዴታ ኣለዎም። እዚ ሓላፍነት እዚ ኣብ ልዕሊ ምምሕዳራት ከባቢ ቁልፊ ግቡኣት ኣብ ዘነጽር መምርሒ ክገልጹ እዩ።

**ለበዋ 56:- እቲ ኣብ ዝሓለፈ እዋን ብፖሊስ “ናይ ጉድኣት ቢሮ” ተባሂሉ ዝጽዋዕ ዝነበረ፡ ብዛዕባ እቲ ህጹጽ እዋን ዝተሃስዩ ሰባት ሓበሬታ ንህዝቢ ብዘዮቕርብ መንገዲ ብግልጺ ክግለጽ። (113.78)**

**ሃገራዊ ቤት ምኽሪ ሓላፍቲ መጥፋእቲ ሓዊ (NFCC) ነዚ ለበዋ ብስም ኩሎም ኣገልግሎታት መጥፋእቲ ሓዊን ህይወት ኣድሕንን ይቕበሉ።**

NPCC ኣብ 2018 ብናይ ኬርስሌክ ናጻ ገምጋም መጥቃዕቲ ቦምባ ማንቸስተር ኣረና ዝቐረበ ተመሳሳሊ ለበዋ ንምፍጻም ክሰርሕ ጸኒሑ እዩ። ንቢሮ ጉድኣት ዝምልከት ስታንዳርድ ኣሰራርሓ ስራሕ ኣሓዲሶም ኣንፃሮም ምቕራብ ምርግጋፅ ክቐፅሉ እዮም። ቢሮ ጉድኣት ከምኡ ተባሂሉ ዝፍለጥ እኳ እንተኾነ፡ NPCC ምስ ሓይሊ ርክብ መሪሕነት ስራሕቲ ናይ ሓይ ጉድኣት ቢሮ ብኸመይ ብንጹር ከም ዝገልጽ ሰራሕን ምስ ከባብያዊ መንግስቲ ብምትሕብባር ኣገዳሲ ፍጻሜ ኣብ ዘጋጥም ርክብ ንህዝቢ ንጹር ክኸውን ይሰርሕ ኣሎ። እቲ ለበዋ ምሉእ ብምሉእ ተፈጻሙ ኣሎ።

**ለበዋ 57፡ ብመንጽር ኣብዚ ጸብጻብ ዝረኹብናዮ ርኽበታት፡ ኣብ ጸብጻብ ምዕራፍ 1 ዝቐረቡ ለበዋታት ተወሳኺ ቆላሕታ ክግበረሎም። (113.82)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ነዞም ለበዋታት ኣብ መልሲ ናይቲ ብዕለት 2 ታሕሳስ 2024 ዝተሓትመ ናይ ህጹጽ እዋን ምውጻእ ሓበሬታ ምክፋል ፕላስ (EEIS+) ምምኽኻር ኢና ኣቕሪብናዮ።

**ለበዋ 58፡ ኣብ መምርሒ LGA ሕጡብ ጽሑፍ 79.11 ዝርከብ ምኽሪ ዳግማይ ክረኣ። (113.83)**

**መንግስቲ ነዚ ለበዋ ብመትከል ይቕበሎ።**

ኣብ ሕጡብ-ጽሑፍ 79.11 መምርሒ LGA ዝርከብ ምኽሪ ኣብ 2021 ተኣሪሙ። ቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያት ኣብ 2025 ኣብ ሕጡብ-ጽሑፍ 79.11 ዝተሸፈኑ ጉዳያት ሓድሽ መምርሒ ክዝርግሕ መደብ ኣለዎ።

# ምክትል ቀዳማይ ሚኒስትር ንባይቶ ዝሃቦ መግለጺ፡ መንግስቲ ኣብ ናይ መወዳእታ ጸብጻብ መርመራ ግምቢ ግረንፈል ዝሃቦ መልሲ

26 የካቲት 2025

እዚ መንግስቲ እዚ፡ እቲ ናይ መወዳእታ ጸብጻብ መርመራ ግምቢ ግረንፈል፡ ንነዊሕ እዋን ዝዓለመ ስርዓታዊ ለውጢ መበገሲ ክኸውን ከም ዘለዎ ይቕበል። ኩሎም ኣባላት ባይቶ፡ ሕሉፋትን ህሉዎትን፡ በቲ ዘሰንብድ ርኽበታት ዘለኒ ቁጥፀ ዝተሰመዖም ክኾኑ ተስፋ ይገብር። ኣብ መንበር መርመራ ሰር ማርቲን ሙር-ቢክን ጉጅልኡን፡ ንዓሰርተታት ዓመታት ንድሕሪት ዝምለስ ፖለቲካዊ፡ ትካላውን ውልቃውን ውድቀታት ዘርኢ ሕማቅ ኣሳራርሓ መርትዖታት ኣቃሊዖም። እዚኦም ድማ ኣብታ ኣብ ሰነ 2017 ዝነበረት ዘስካሕክሕ ለይቲ 72 ንጹሃት ህይወት ክስእኑ ምኽንያት ከይኖሎም፡ ካብዚኦም እቶም 18 ህጻናት እዮም። ናብ ሞታ ዘቃልዕ ጥልመትን ዳግማይ ክኸውን ዘይብሉ ሃገራዊ ውድቀት እዩ ነይሩ። እቲ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብ ወርሒ መስከረም ነቶም ሓዘንተኛታት ስድራ፡ ብህይወት ዝተረፉ ነቶም ኣብ ቀረባ ማሕበረሰብ ግረንፈል ዝርከቡን፡ ገለ ካብኣቶም ሎሚ ኣብ ጋለሪ ምሳና ዘለዉ ዝበሎ ሎሚ እደግሞ፡ ብስም መንግስቲ፡ መንግስቲ እንግሊዝን ተሓተትቲን፡ ብጣዕሚ ይቕሬታ።

እቲ ጸብጻብ መርመራ 58 ለበዎታት ዘቕረበ ከይኑ፡ ካብዚኦም እቶም 37 ናብ መንግስቲ ዝቐንዑ እዮም። መንግስቲ ንውጽኢት እቲ ጸብጻብ ተቐቢሉ ንኹሉ ለበዎታት ንቕድሚት ክወስዶ እዩ። ሎሚ ዝተሓትመ መልስና ንነፍሲ ወከፍ ብተራኡ ዝምልከትን ከይኑ ካብኡ ንላዕሊ ዝኸይድን፡ ሰፊሕ ጽገናታትና ኣብ ማሕበራዊ ኣባይትን ጽላት ህንጻን ንምቕማጥ እዩ። ነዚ ኣገደስቲ ለውጥታት ኣብ እንገብር ዘለና እዋን፡ ብዛዕባ ምዕባላታት ዝምልከት ጸብጻብ ርብዒ ዓመት ክንዝርግሕን ዓመታዊ ንባይቶ ከነፍልጡን ኢና። መንግስቲ ንምርመራ ክፋት ስለዝኾነ ብተግባራቶም ተሓታቲ ከይኑ ክቕጽል እዩ።

ነበርቲ ቀዳምነት ክንህበምን ረብሓታቶም ክንሕሉን ኢና፤ ኢንዱስትሪ ውሑስ ገዛውቲ ከም ዝሃንጽ ከነረጋግጽ ኢና፤ ንጹር ተሓታትነትን ምትግባርን ክንህብ ኢና። ዝኾነ ሰብ ኣብ ዝኾነ ቦታ ኣብ ዘይውሑስ ገዛ ክነብር ምግባር ሓደ ሰብ ብዙሕ እዩ። እዚ መሪሕ መትከልና ክኸውን እዩ፤ ናይ ዝኾነ ገዛውቲ ክሃንጽ ወይ ክከናኸን ዝደሊ ሰብ ድማ ክኸውን ኣለዎ። እዚ ድማ ኣገዳሲ ኣካል ናይቲ ሕድሪ ግረንፈል ክኸውን እዩ።

ንኣስታት ሸሞንተ ዓመታት፡ ዋላ'ኪ ቃንዛ እንተሃለዎም፡ ሓዘንተኛታት፡ ካብ ሞት ዝደሓኑን ኣባላት እቲ ሕብረተሰብን፡ ከምዚ ናቶም ዝኾነ ሰብ ክሳቕ መታን ከይሁሉ፡ ብቆራጽነት ጎስጓስ ኣካይዶም። እዚ ሎሚ ዘለናዮ ስርዓት ህንጻ፤ ምስቲ ኣብቲ ጸብጻብ ብፍትሓዊ መንገዲ ዝተነቕፈ-እቲ ናብቲ ኣብ 2017 ዘጋጠመ ዘሕዝን ፍጻሌታት ዝመርሕ ዝነበረና ስርዓት ህንጻት ሓደ ኣይኮነን ምባል ፍትሓዊ እዩ። ግን ገና ብዙሕ ስራሕ ከምዘሎ እውን ንጹር እዩ፤ ስለዚ ሓደ ተቐጻጻሪ ህንጻን ዋና ኣማኸሪ ህንጻን ክንፈጥር ምዃንና ከበስር እኽእል እዩ። ዝርዝር መደባትና ኣብ መወዳእታ ናይዚ ዓመት ከነቐምጥ ኢና።

ንመሃንድሳትን ገምገምትን መጥፋእቲ ሓዊ ሞያዊ ንምግባር፡ ንዋና ኮንትራክተራት ፍቓድ ንምሃብን ግደ ምቁጽጻር ህንጻ ንምግምጋምን ዝቐርብ ለበዎታት ይቕበል ኣለኹ። ደረጃታት ንጹር ኣብ ዝኾነሉን ኢንዱስትሪ፤ ውልቀሰባትን ትካላትን ከመይ ክመላለሱ ከም ዘለዎም ንጹርነትን ርግጽኝነትን ኣብ ዘለዎን፡

ርእስ ተአማንነት አውፈርቲ የተባብሰ። እዚ ድማ ድሕነት ነበርቲ ዘመሓይሽ ኮይኑ፡ ንኢንዱስትሪ ህንጻን ቁጠባዊ ዕብዮት ንምምጻእ ዘለና ተልእኾን ዝድግፍ እዩ።

ባይቶ እዚ ሃገር 1.5 ሚልዮን አባይቲ ክንሃንጽ ቃል ኣቲና ኣለና፡ እዚ ድማ ነቲ ኣብ ሃገርና ዘሎ ጽዑቕ ቅልውላው ኣባይቲ ንምምካት፡ ከም ኣካል ናይቲ ኣብ መላእ ሃገር ንህይወት ሰባት ንምምሕያሽ ንለውጢ መደብና እዩ። እዘም መጻኢ ኣባይቲ፡ ከምኡ'ውን እቶም ዘለዉ ኣባይቲ ውሑሳትን ልዑል ጽሬት ዘለዎምን ክኾኑ ኣዘዩ ኣገዳሲ እዩ፡ ገለ ክፋላት ናይቲ ኢንዱስትሪ ድማ ኣድላዪ ለውጢ ባህልን ኣቀራርባን ንምምራሕ ከመይ ጌሮም ደረጃኡም ከም ዝወሰዱ ብሓገስ እቕበሎ።

ከይንርስዕ ግን ሰር ማርቲን ዳርጋ ኩሉ እቲ ነቲ ግምቢ ውሑስ ንምግባርን ነቶም ገዛና ኢሎም ዝጽውዕዎ ንምክልኻልን ሓላፍነት ዝተዋህቦ ትካላትን ከምቲ ዝግባእ ከመዘይሰርሑ ረኺቡ። እቲ ኣዘዩ ዘሕዝን መደምደምታኡ ድማ ነፍሲ ወከፍ ሞት ክውገድ ከም ዝኸእል እዩ ነይሩ። እቲ መርመራ፡ ቀጻሊ ዘይብቕዓትን ሸለልትነትን፡ ዘይዕግብ ስራሕን፡ ከምኡ'ውን ቅሉዕ ዘይቅንዕናን ስስዕን ኣቃሊዑ። እተን ከምቲ ዝግባእ ዘይሰርሓ ትካላት መንግስትን ተቐጽጸርትን፤ እቲ ሕጂ ዝመርሖ ክፍሊ፡ ኣብቶም ርኡያት ሓደጋታት ስጉምቲ ክወስድ ዘይከኣለን፡ ንውሕስነት ህይወት ዝጸሉ ጉዳያት ሸለል ዝበለ፡ ዝደናጎዩ ወይ ዕሽሽ ዝበለ፤ ከምኡ'ውን ኣርኮኒክ፡ ኪንግስታንን ሴሎቴክስን ሓዊሱ ማላት እተን ፍርያተን ነቲ ፖላሶ ንምሕዳስ ዝተጠቐመ ትካላት ምፍራይ እዩን። እቲ ጸብጻብ፡ ብጌጋ ኣብ ዝሸጡሉን ዕዳጋ ኣብ ዘቕርቡሉን እዋን ብስይስተም ዘይቅንዕና ከምዝተዋሰኑ ኣረጋገጹ። እቲ ዘሕፍር ኣካይዳኡም መኸሰብ ኣብ ቅድሚ ሰባት ኣቐሚጡን ነቲ ተቐጽጸሪ ስርዓት መዝሚዙ ካብ ተሓታትነት ንምህዳምን ቀታሊ ሳዕቤን ኣስዒቡ። ንዓይ ዘሕፍርን ዘገረመንን ገሊኡም ብዙሕ ጣዕሳ ኣየርኣዮም፡ ነቲ ብዙሕ ዝፈጠርዎ ቅልውላው ድሕነት ህንጻ ንምሕዳስ እውን ከይተረፈ ምሕጋዝ ኣብዮም።

ኩባንያታት ኣብ ግረንፈል ብዘለዉን ተራ ክሕተታ ኣለዉን። ጸሓፊት ባይቶ ቤት ጽሕፈት ካቢነ ሚኒስተራት፡ ብመሰረት ሕገ ዕድገ 2023 ሓድሽ ስልጣን ተጠቐሙ፡ ኣርኮኒክ፡ ኪንግስታን፡ ሴንት-ጎባይን ኣብቲ እዋን ወናኒት ሴሎቴክስን ካልኣት ትካላትን ከም ዝነበረት ክትምርምር ምዃና ሎሚ ትሕብር ኣላ። ቅልጡፍን ወሳኒን ስጉምቲ ይጽበን፤እቲ ዝቅጽል ምዕባላታት ከም ዝሕበር ከረጋግጽን እዩ።

ቅኑዕ ሕግታት ኣብ ቦትኡ ንኸህሉ ግን ዝያዳ ክንገብር ኣለና። ክሳብ ሎሚ፡ ፍርያት ህንጻ ብኸመይ ከም ዝምራሕ፡ ወሳኒ ክፍተታት ይቕጽል ኣሎ። ብጽኑዕ ጽገና ጥራይ ኢና ክንቅይሮ፡ ነቲ ትራጀዲ ክኸውን ዘፍቀደ ባህሊ። ነዚ ንምዕዋት፣ ሎሚ እውን ናይ ህንጻ ፍርያት ሪፎርም ሓምላይ ወረቐት ንሕትም ኣለና። ኣብቲ ዓውዲ ስራሕን ሰክተርን፣ ዝበስበስ ንምቕራጽን ብቕዓት ሱር ክሰድድ ንምፍቃድን ክሕግዘና እዩ። ድሕነት ቀዳምነት ክኸውንን ናይ ሓላፍነት ባህሊ ክስዕርን እዩ። ነቶም መገዲ ዝመርሑ ከነመስግኖም ኢና፡ እቶም ካብ ሓላፍነቶም ዝጎደሉ ድማ ሳዕቤኑ ክወርደም እዩ። ኣብ መጻኢ ዕሱባት ኩባንያታት ክሕተቱ እዮም። ሓምላይ ወረቐትና ድሕነት ኣብ ሓደጋ ኣብ ዝወደቐሉ ሕግታትን ደረት ኣልቦ መቐጻዕትን፣ከምኡ'ውን ንዝጥሕሱ ኣካዩድቲ ስራሕ ናይ ማእሰርቲ ግዜ ሓሳባትና የቐምጥ። ዝወሰድ ይውሰድ እቲ ክበር ዘለዎ ክንገብር ኢና።

ኣብ መላእ እቲ ዓውዲ፡ ሸውሃት ለውጢ ኣሎ። እቲ ለውጢ ግዜኡ ሓሊፉ እዩ፤ ንሕና ድማ ክንመርሖ ኢና። ነባሪ ጽንዓትን ቆራጽነትን ሓዘንተኛታት ስድራቤታት፡ ብህይወት ዝተረፉን ኣባላት ቀረባ ማሕበረሰብን ክብሪ

እሁብ። ጎስጓሳም ሓድሽ ሕገ ክጻድቅ ርእይ እዩ፤ አባላት እዚ መንግስቲ ዝደገፍዎ፤ እዚ ድማ ህዝባዊ ቦታታት ዝያዳ ውሑስ ገይርዎ። ኩሉ ሰብ ሳላ እቲ አብ ዓዲ እንግሊዝ ንህንጻት መንበሪ ህንጻታት ሓድሽ ደረጃታት ዘቐመጡ ሕገ ድሕነት ህንጻ 2022 ዝያዳ ውሑስ እዩ። እቲ ሕገ ንመቆጻጻሪ ድሕነት ህንጻን ንልዑል ሓደጋ ዘለዎም ህንጻታት ዝምልከት ድንጋገታትን ኣተኣታቲዩ። ኩሎም አብ ፍላጎት ዝነብሩ ሰባት ሕጂ ሳላ ሕገ ድሕነት ባርዕ 2021 መእተዊ ማዕጻታት፡ ደጋዊ መናድቕን ኣቃውማ ገዝኦምን አብ ገምጋም ሓደጋ ባርዕ ከምዘሎ ይፈልጡ እዮም። ንወነንቲን ኣካዮድትን ህንጻታትን ብሎኮታት ፍላጎትን ሓድሽ ሓላፍነት ኣለዉ። ሕገ ማሕበራዊ ኣባይቲ (ደንቢ) 2023 ኣካረይቲ ገዛውቲ ብሕገ ከምዝሕተቱ ዩረጋግጽ።

ንሮያል ቦሮ ኦፍ ኬንሲንግተንን ቸልስን ኣብነታዊ ኣካራዪን ምምሕዳር ከባቢን ብምኳን ከመይ ከምዝተቐየረ ንምርኣይ ሕቶ ኣቕሪቦሎም ኣለኹ። ንገስጋሱ ብቐረብ ክከታተሎ እዩ፤ ተዓዊቱ ድዩ ኣይተዓወተን ንምግምጋም ድማ ተኸረይቱ ክንሰምዕ ኢና።

አብ መላእ ሃገር ዝርከቡ ኩሎም ህንጻታት ገና አብ ሓይ መዋቕር ወይ ንብረት ሓደገኛ ሽፋን ዘለዎም ንምእራም ዝግበር ውጥን ምቅልጣፍ፣ ንቕድሚት ንይፍእ ኣለና፣ ወነንቲ ህንጻታት አብ ደረጃታት ኣሳራርሓ ወጻኢ አብ ዝኸድሉ ድማ ክንዋሳእ ኢና። ድሕነት ባርዕ ሓዊ ንምምሕያሽን ምውጻእ ስንኩላንን ተነቀፍቲ ነበርቲ አብ ልዑል ደርቢን ዝለዓለ ሓደጋ ዘለዎምን መንበሪ ህንጻታት ንምምሕያሽ፣ ደንቢ ሕገ ነተኣታቱ ኣለና። ካብ 1 ሚያዝያ ጀሚሩ፡ ሚኒስትሪያዊ ሓላፍነት ስርሓት ባርዕ ሓዊ ካብ ቤት ጽሕፈት ውሽጣዊ ጉዳያት ናብ ክፍለይ ክሰጋገር፣ እዚ ድማ ምስቲ ናይቲ መርመራ ሓላፍነት ድሕነት ባርዕ ሓዊ ናብ ሓይ ክፍሊ ከነምጽኦ ዝሃቦ ለበዋ ተሰማሚዑ።

ሰባትን ድሕነቶምን አብ ቅድሚትን ማእከልን ናይቲ ንሕቶ መልሲና'ኪ እንተኾነ፡ ሓይ ጽኑዕን ዘስካሕክሕን ክውንነት ግን ይቕጽል ኣሎ። ማለት ሓዘንተኛታት፡ ካብ ሞት ዝደሓኑን ኣባላት ማሕበረሰብ ግረንፈልን ገና ዘድልዮምን ዝግብኦምን ፍትሒ ይጽበዩ ኣለዉ። ፍትሒ ክግበር ኣለዎ። እቲ ዝካየድ ዘሎ መርመራ ፖሊስ ሜትሮፖሊታን ካብቶም ዝዓበዩ መርመራታት ኮይኑ፡ ሜት ድማ ምሉእ ደገፍ መንግስቲ ኣለዎ። አብ ወርሒ መስከረም ቀዳማይ ሚኒስተር፡ እዚ ዘሕዝን ፍጻሜ'ዚ ሎሚ አብ ብሪጣንያ ማሕበራዊ ፍትሒ እንታይ ማለት ምኳኑ፡ ድምጺ ሰራሕተኛታት፡ ስንኩላንን ፣ካልእ ሕብረ ቆርበት ዘለዎምን ዕሽሽ ይበሃልን ድዩ ዝብል ሕቶታት ከምዘልዕል ብግቡእ ገሊጹ ነይሩ። ኣነ ኣብዚ ዘለኹ፣ እታ ሃገር ኣይንኸውንን ኢና ክብል እዩ። ደሓን ዝኾነ መንበሪ ኣባይቲ፣ ድሕንነትን ቅሳነትን ዝስሞዖ ናይ ኣእምሮ ሰላምን ኩሉ ዝካፈሎን፤ ናይ ውሑዳት ሓላፍ ጥራሕ ዘይከነሉን ሃገር ክንከውን ኢና።

ትምህርቲ ናይቲ መርመራ ንክፍጸም ትራጀዲ ክመጽእ ኣይነበሮን። ንስሞም ትርጉም ዘለዎ ለውጢ ብምምጻእ ህይወቶም ዝሰኣኑ ንዝኸሮም ከነኸብር ኢና-ማለት ንህይወት ንኹሉ ዝሓሸ ዝገብሮ ለውጢ። ብዘዕባ ዓቕን ናይቲ አብ ኢድና ዘሎ ዕማም፣ አብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ሃለውሳ ኣይኮንናን ዘለና ነዚ ክንብል ከለና። ነባሪ ለውጢ ናይ ምምጻእ ሓላፍነት ናይ ኣመራርሓ እዩ። እዚ መንግስቲ ጥራይ ኣይክገብሮን እዩ፣ ግን ድምጽናን ሓይልናን አብ ኣገልግሎት እቲ ማሕበረሰብ ግረንፈል፣ማለት ነቲ ንኣስታት ሸሞንተ ነዊሕ ዓመታት ዝቃለስዎ ዕላማ ከነእቱ ኢና። ብሓባር ህዝቢ እዛ ሃገር ዝግብኦ ናይ ለውጢ ከምጽእ ኢና። በቲ ንመንፈስ ማሕበረሰብ ግረንፈል ዘለኒ ኣድናቕትን ንዕኡ ንምክባር ዝነበረ ቆራጽነትን እዩ፣ ነቲ ንባይቶ ዝቐረበ መግለጺ ዝምግሶ።